

MUNI
LAW

Znalci

BULLETIN

ZNALECKÉHO PRÁVA
A ZNALECTVÍ

04/2023

OBSAH VYDÁNÍ

ÚVODNÍ SLOVO	4
PROJEKTOVÉ AKTIVITY PRO ZNALCE NA PRÁVNICKÉ FAKULTĚ	4
CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ ZNALCŮ POKRAČOVALO WORKSHOPEM S NÁZVEM PODKLADY ZNALECKÉHO POSUDKU A ROLE ZNALCE A ZADAVATELE PŘI JEJICH OBSTARÁVÁNÍ.	4
POSLEDNÍ WORKSHOP PILOTNÍHO BĚHU CELOŽIVOTNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ ZNALCŮ SE VĚNOVAL ZNALECKÝM ZÁVĚRŮM.....	7
ZÁVĚREČNÝ KURZ S NÁZVEM ZNALEC A JEHO POSTAVENÍ V ŘÍZENÍ VEDENÉM ORGÁNEM VEŘEJNÉ MOCI	9
DĚKAN PRÁVNICKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERZITY A DĚKAN EKONOMICKÉ FAKULTY TECHNICKÉ UNIVERZITY V LIBERCI UZAVŘELI MEMORANDUM O SPOLUPRÁCI VE ZNALECTVÍ	13
ROZHOVOR S OSOBNOSTÍ ZNALECKÉHO ŽIVOTA	15
DNES S PROF. ING. ALBERTEM BRADÁČEM, DRSC.	15
PŘEDSTAVENÍ ZNALECKÉ ORGANIZACE	22
DNES: ČESKOSLOVENSKÁ SPOLEČNOST PRO PÍSMOZNALECTVÍ, Z.S.	22
STATISTICKÝ KOUTEK	27
STATISTICKÉ INFORMACE ZE SEZNAMU ZNALCŮ	27
STATISTICKÉ INFORMACE Z DŮVODOVÉ ZPRÁVY K NOVELE ZNALZ	31
CO SE DĚJE VE ZNALECTVÍ NA ÚROVNI MINISTERSTVA SPRÁVEDLNOSTI	37
MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOST PŘIPRAVILO NÁVRH NOVELY ZNALECKÉHO ZÁKONA	37
Z ROZHODOVACÍ ČINNOSTI MINISTERSTVA SPRÁVEDLNOSTI – DNES ZAMĚŘENO NA PŘESTUPEK NESPLNĚNÍ OZNAMOVACÍ POVINNOSTI ZAHÁJENÍ TRESTNÍHO STÍHÁNÍ ČI PRAVOMOCNÉHO ODSOUZENÍ	40
ODPOVĚDNA	54
DOTAZ: MŮŽE SE ZNALEC V POSUDKU ODKÁZAT NA SVOU ZKUŠENOST, ODBORNÝ NÁZOR ČI VLASTNÍ ARCHIV?	54
Z ROZHODOVACÍ ČINNOSTI SOUDŮ – DNES ZAMĚŘENO NA ZNALEČNÉ	60
VÝHRADY MATRIKOVÉHO OTCE POLEMIZUJÍCÍ O PŘIMĚŘENOSTI ČASU STRÁVENÉM PŘI VYHOTOVOVÁNÍ ZNALECKÉHO POSUDKU	60
PLÁNOVANÉ AKCE SE ZNALECKOU TEMATIKOU	69
ExFOS 2024	69
ZNALECTVÍ NA PRÁVNICKÉ FAKULTĚ MASARYKOVY UNIVERZITY	69

ÚVODNÍ SLOVO

Vážení a milí čtenáři,

jsem moc rád, že Vám mohu představit letošní čtvrté a zároveň pro letošní rok poslední číslo Bulletinu pro znalecké právo a znalectví, který vzniká v rámci řešitelského pracoviště projektu MUNI 3.2.1 (NPO_MUNI_MSMT-16606/2022) zaměřeného na celoživotní vzdělávání znalců a vytvoření platformy pro komunikaci a sdílení poznatků.

V tomto čísle si můžete přečíst rozhovor s nejvýraznější osobností znalectví, a to s panem prof. Ing. Albertem Bradáčem, DrSc., který i po odevzdání znaleckého razítka nadále sleduje dění ve znalectví a vedle odpovědí na dotazy připravil i své statistické tabulky.

Bulletin přináší opět statistický koutek, nyní rozšířený o statistická data z Důvodové zprávy k návrhu novely znaleckého zákona.

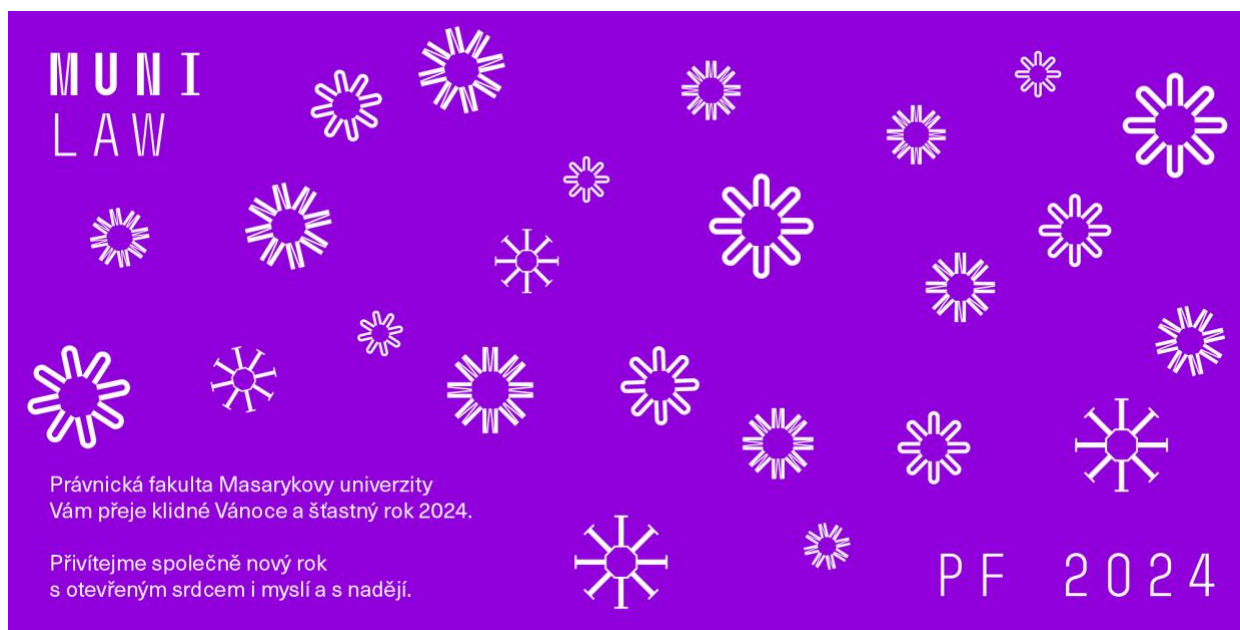
V rámci pravidelné rubriky „Z rozhodovací činnosti Ministerstva spravedlnosti“ přináším shrnutí kauz, v nichž znalci nedodrželi notifikační povinnost.

V odpovědně nalezete shrnutí k dotazu, který se týká reakce na to, zda je možné, aby znalec v posudku odkázal na vlastní zkušenosti nebo odborný názor založený na dlouholeté zkušenosti v oboru a znalectví.

Pevně věřím, že čtvrté číslo Bulletinu opět přinese nové poznatky o znaleckém právu a znalectví.

Příjemné čtení, ale i požehnané Vánoce a PF v roce 2024 Vám přeje

Miroslav Frýdek

PROJEKTOVÉ AKTIVITY PRO ZNALCE NA PRÁVNICKÉ FAKULTĚ

Celoživotní vzdělávání znalců pokračovalo workshopem s názvem Podklady znaleckého posudku a role znalce a zadavatele při jejich obstarávání.

Dne 21. září 2023 se pod vedením [lektorů](#) – znalců, soudkyně, státní zástupkyně, policistů a právníka (Kateřiny Čuhelové, Michala Dermeka, Ivety Eichlerové, Miroslava Frýdka, Halky Lacinové, Roberta Štillera a Aleš Vémoly) – uskutečnil v pořadí čtvrtý školicí den zaměřený na vzdělávání znalců v právních dovednostech, který je jedním z výstupů projektu MUNI 3.2.1 NPO_MUNI_MSMT_16606/2022. Čtvrté setkání mělo podobu workshopu, který byl zaměřen na Podklady znaleckého posudku a role znalce a zadavatele při jejich obstarávání.

Uvedení do problematiky – podklady znaleckého posudku, jejich obstarávání a zpřístupnění ve světle judikatury aneb je znalec detektiv se ujali Aleš Vémola a **Miroslav Frýdek**. Druhý jmenovaný srovnal situaci v českém justičním prostředí s rozestupem 43 let. Upozornil na [stanovisko pléna Nejvyššího soudu ČR ze dne 23. prosince 1980](#) (sp. zn. Pls 3/80 Pls 3/80) k některým otázkám postupu soudů a státních

notářství při provádění důkazu znaleckým posudkem v občanském soudním řízení a v řízení před státním notářstvím. Konkrétně uvedl, že se jak v roce 1980 tak i nyní vyskytují případy, v nichž soudy nevěnují pozornost tomu, aby znalec měl ve výsledcích řízení dostatečné podklady pro podání posudku a aby byl jeho úkol jasně a určitě vymezen. Soudy si samy neujasní předmět znaleckého dokazování, znalcům nedávají jasné pokyny o tom, k čemu má posudek směřovat, co má být znaleckým posudkem objasněno a z jakého zjištěného skutečného stavu věci má znalec vycházet. Upozornil např. na to, že ve věci [sp. zn. I. ÚS 1012/07](#) Ústavní soud upozornil na to, že pokud obecné soudy zvolily cestu dokazování vedoucí k opatření důkazního prostředku stěžejního pro závěr ve věci, vytvořily tak situaci, v níž bylo třeba respektovat všechny zákonné požadavky, kladené na dokazování jako takové. Pokud bylo stěžovatelům, ať již kýmkoliv, znemožněno zúčastnit se místního šetření znaleckého ústavu, neměli pak možnost vyjadřovat se k získávání podkladů pro tento posudek na místě samém. To lze srovnat se znemožněním vyjadřovat se k prováděnému důkazu, i když se v místním šetření, jak je výše uvedeno, jednalo "jen" o získávání podkladů pro znalecký posudek. Z hlediska oprávněných zájmů stěžovatelů však šlo o deficit významný, a to i z toho důvodu, že znalecký ústav nemohl být okamžitě konfrontován s jejich názory a připomínkami.

Následná možnost stěžovatelů vyjádřit se k samotnému znaleckému posudku či posudkům na této vadě řízení již dodatečně nic změnit nemůže.

Aleš Vémola se mimo jiné zabýval základními metodami zajištění technického důkazu pro znalecké zkoumání jako jsou: měření, příp. s vyhotovením náčrtku nebo plánu, fotografická dokumentace, její kvalitativní a kvantitativní analýza, videozáznam, příp. její prostorová a časová analýza, odběry vzorků ke zkouškám, prohlídka, demontáž, ověřování funkce, popis, zápis a protokol. Upozornil na to, že před každou prací na zajištění důkazu je třeba, aby se znalec řádně seznámil se situací, se všemi dostupnými podklady, projekty, typovými listy, návody k obsluze ap., opatřil si potřebné předpisy a připravil osnovu postupu při zajišťování tohoto důkazu.

Robert Štiller představil pohled vyšetřovatele. Upozornil na to, že znalec je kolega detektivů, hybatel detektivů, návodce detektivů, ale není policejním orgánem, a tudíž nesmí samostatně provádět úkony v trestním řízení, pokud by důkazní materiál v trestním spise byl neúplný, je správný postup znalce ten, že navrhne, aby byly jinými důkazy napřed objasněny okolnosti potřebné k podání posudku a zde odkázal na soudní rozhodnutí R 37/1984, R 11/1977. Dále upozornil např. na usnesení Nejvyššího soudu [sp. zn. 5 Tdo 588/2012](#) podle kterého znalec při vypracování i stvrzování posudku vychází z materiálů shromážděných ve spise, který mu byl poskytnut k nahlédnutí či zapůjčen orgánem činným v trestním řízení. Pokud je důkazní materiál ve spise neúplný, znalec navrhne, aby byly jinými důkazy napřed objasněny okolnosti potřebné k podání posudku.

Iveta Eichlerová účastníkům ukázala pohled na získávání podkladů pro znalecké zkoumání ze strany státní zástupkyně. Podrobně se zabývala § 107 trestního řádu a uvedla časté chyby při zadávání znaleckých posudků:

- policejní orgán používá vzory uložené v ETR, aniž by reflektoval konkrétní případ a otázky upravil,
- znalci jsou dotazováni na stejnou věc ve více otázkách, jen tyto jsou různě formulovány – znalec pak buď odpovídá duplicitně, nebo odkazuje na odpověď viz bod výše,
- znalecký úkol, položené otázky, jsou formulovány nepřesně, vzbuzuje to pochybnost o tom, co zadavatel požaduje,
- znalcům určuje, jaké metody mají použít ke znaleckému zkoumání (znalec musí sám rozhodnout, jakým způsobem zkoumání provede a je na něm, aby použil takové metody, na základě kterých bude schopen učinit znalecký závěr a tento si obhájit),
- jsou položeny dotazy, na které znalec není kompetentní odpovědět,
- není položena otázka, která je stěžejní,
- jedním opatřením je přibráno více znalců, ale v opatření není rozlišeno, které otázky jsou kladeny konkrétnímu znalci,
- znalec je přibrán na počátku trestního řízení a je mu dán spisový materiál aktuální v době přibrání a policejní orgán již pak před vypracováním písemného znaleckého posudku znalci nedodá kompletní spisový materiál,
- po doručení znaleckého posudku policejní orgán nereaguje na zjištěné nesrovnalosti (znalec v posudku reaguje na důkazní stav z počátku dokazování a nereflektuje změnu důkazní situace),
- policejní orgán nehodnotí závěry posudku v kontextu s dalšími důkazy,

- nereaguje na posudek předložený stranou, pokud se tak stane již v přípravném řízení.

Tyto chyby pak vedou k tomu, že je obhajobou zpochybňována důkazní hodnota znaleckého posudku, jeho použitelnost. Obhajoba přichází k soudu s vlastním posudkem, který je zpravidla naprosto odlišný od posudku vypracovaného na žádost OČTŘ. Znalci jsou u hlavního líčení zejména obhajobou přezkušování z použitých metod, z odborných znalostí, ale též z doby, kterou věnovali vlastnímu vyšetření posuzovaného apod. Znalci jsou konfrontováni s oponentním posudkem – zpravidla to končí přibráním ústavu k podání ústavního znaleckého posudku – což má velký vliv na délku řízení, ale též na konečné rozhodnutí ve věci.

Ve svém výkladu se zaměřila i na to, jak těmto důsledkům předcházet. Znalec by měl policejní orgán upozornit na to, že například není oprávněn na některé otázky odpovědět, dále že nemůže zadaný úkol splnit a z jakého důvodu nebo že v zadání zjistil nepřesnosti. Je-li toho třeba, měl by znalec bezodkladně požádat policejní orgán o doplnění podkladů. Rozpory v posudku i rozpory mezi posudkem a jinými důkazy musí policejní orgán odstranit, byť se znalci třeba jeví jako naprosto nepodstatné, bagatelní. Apelovala na to, aby se znalci nebránili požadavkům policejního orgánu o doplnění posudku či vyjasnění rozporů výsledkem znalce.

Na závěr uvedla, že znalecký posudek je jedním z důkazů, které slouží k objasnění věci. Mnohdy je však pomyslným jazýčkem na vahách spravedlnosti a jeho závěry mají stěžejní význam. Proto je třeba, aby všechny orgány činné v trestním řízení, které znalce přibírají, poskytly znalci plnou součinnost při obstarávání podkladů a současně je žádoucí, aby i znalec zadavatele informoval a požádal o součinnost, pokud nemá dostatečné podklady, nebo neexistují metody, na jejichž základě by mohl vyslovit jednoznačný názor.

Pohled trestní soudkyně přinesla **Halka Lacinová**. V úvodu přednášky se zabývala dělením podkladů a vymezením znaleckého úkolu. Uvedla, že znalecký posudek zachycuje výsledky zkoumání znalce, ke kterým znalec došel na základě podkladů předložených mu orgánem činným v trestním řízení. Podklady, ze kterých znalec vychází, mohou mít různý charakter. Jednak mohou být získány ze spisu, z vlastní činnosti znalce či vyžádány od dalších účastníků řízení nebo jiných právních subjektů. Znalci je nutno poskytnout potřebné vysvětlení ze spisů, tedy se mu předloží potřebné spisové materiály (v praxi často celý spis, popř. po konzultaci se znalcem vybrané části spisu), přitom by však měl být znalec upozorněn, že zásadně může vycházet jen z důkazů opatřených orgány činnými v trestním řízení náležitým procesním postupem při dodržení zásady zákonnosti. Zde upozornila na nález Ústavního soudu ze dne 16. 10. 2008, [sp.zn. I. ÚS 1012/07](#), který konstatoval, že pokud znalec vypracoval posudek na základě podkladů, které byly získány nezákonným způsobem, jde o procesní vadu posudku, kterou zpravidla nelze odstranit. Zjištění této vady znamená, že takovýto znalecký posudek není možné v soudním řízení využít jako důkaz. Dále uvedla, že pokud znalec nevyužije všechny podklady, které mu byly poskytnuty, přičemž se zbytkem těchto údajů se žádným způsobem nevyrovná, jde o metodické nedostatky. Metodické vady se týkají především postupů znalce při vypracování znaleckého posudku. Tyto vady vedou k tomu, že posudek je považován za nejasný (pokud není přesvědčivě odůvodněn nebo obsahuje vnitřní rozpory) či neúplný (otázky nejsou dostatečně zodpovězeny, vnitřní rozpory, nepřesvědčivé závěry). V závěru uvedla to, že dle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.4.2014, sp. zn. [5 Tdo 1337/2013](#) je povinností znalce, aby v případech, kdy si podklady

vzájemně odporují musí se s takovou situací vypořádat. NS k tomuto uvádí: „*Jestliže provedené důkazy, na jejichž podkladě má znalec podat posudek, jsou ve vzájemném rozporu, znalec je povinen vypracovat posudek s ohledem na všechny v úvahu přicházející alternativy.*“

Náhled soudkyně civilního senátu účastníkům představila **Kateřina Čuhelová**. Zejména upozorňovala na rozdílnosti mezi civilním a trestním řízením. Např. v civilním řízení je možné a běžné, že si znalci sami obstarávají podklad. Tento postup např. v případě zjišťování obvyklé ceny – vlastní databáze ohledně uskutečněných obchodů, nabídky realitních kanceláří, informace o realitním trhu – aprobovalo rozhodnutí Nejvyššího soudu [sp. zn. 28 Cdo 900/2012](#), kde je uvedeno: „*Dovolatelka se dále mylí, domnívá-li se, že znalec může při vypracovávání znaleckého posudku vycházet toliko z důkazů, které byly provedeny před soudem. Samozřejmě z takových důkazů vychází, ale má možnost obstarávat si též vlastní podklady pro vypracování posudku. Konkrétně v případě oceňování nemovitostí, resp. zjišťování obvyklé ceny nájemného se může jednat např. o vlastní databázi znalce ohledně uskutečněných obchodů, nabídky realitních kanceláří, informací o realitním trhu apod. Představa, že znalec je ohledně zmíněných podkladů ve sporném řízení zcela závislý na aktivitě účastníků, se míjí s realitou, neboť za takových okolností by znalec v řadě případů nebyl vůbec schopen znalecký posudek vypracovat.*“

Spolupráci znalce a zadavatele při obstarávání podkladů pro znalecké zkoumání z pohledu tzv. policejního znalce představil **Michal Dermek**. Zaměřil se na praktické příklady z oborů balistika, trasologie, daktyloskopie a expertíza písma. Upozornil na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [1 Tz 9/67](#), publikované pod č. 45/1967-I. Sb. rozh. tr., podle kterého nelze znalci uložit, aby si pro účely trestního řízení obstaral důkazní prostředky sám. Znalec není oprávněn provádět vyšetřovací úkony a při vypracování i stvrzování posudku musí vycházet pouze z materiálů shromážděných ve spise, který mu byl poskytnut k nahlédnutí či zapůjčen orgánem činným v trestním řízení. Podle uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soud dále platí, že pokud je důkazní materiál ve spise neúplný, je znalec oprávněn navrhnout, aby byly jinými důkazy napřed objasněny okolnosti potřebné k podání posudku. Z toho tedy plyne, že, pokud orgán činný v trestním řízení nezajistí pro účely znaleckého zkoumání znalcem požadované důkazní prostředky (např. dokumenty) a tyto mu nepředá, nemůže znalec posudek zpracovat a podat tak odpovědi na položené otázky.

Poslední workshop pilotního běhu celoživotního vzdělávání znalců se věnoval znaleckým závěrům

Celoživotní vzdělávání znalců pokračovalo posledním workshopem, na který naváže listopadový závěrečný kurz.

Dne 19. října 2023 se pod vedením [lektorů](#) Haliny Šimkové, Jiřího Drábka a Miroslava Frýdka uskutečnil v pořadí pátý školicí den zaměřený na vzdělávání znalců v právních dovednostech, který je jedním z výstupů projektu MUNI 3.2.1 NPO_MUNI_MSMT_16606/2022. Říjnové setkání mělo podobu workshopu, který byl zaměřen na Znalecké závěry – jak je formulovat a jak se vypořádat s variantními a pravděpodobnostními závěry.

Miroslav Frýdek se zaměřil na výklad § 28 odst. 5 ZnalZ, který nově požaduje pracovat až na odůvodněné výjimky dle obecně uznaných standardů a postupů daného znaleckého oboru a odvětví. Znalci dále ukládá jednoznačně odpovídat na položené otázky, pokud není možné vyslovit jednoznačný závěr, má znalec povinnost v posudku uvést skutečnosti snižující přesnost závěru. Přednášející upozornil na to, že tomuto konečnému legislativnímu výsledku předcházela odlišný návrh. Ministerstvem spravedlnosti navrhované znění § 28 odst. 5 bylo následující: „Znalecký posudek musí být kromě

odůvodněných případů zpracován v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví.“ (článek přednášejícího k tématu je [dostupný zde](#)). Znalci je na úrovni zákona uloženo jednoznačně odpovídat na položené otázky, a pokud není možné vyslovit

jednoznačný závěr (neumožňují to podklady či metoda), má znalec povinnost v posudku uvést skutečnosti snižující přesnost závěru. Tato zákonná povinnost pak prozařuje do prováděcí vyhlášky č. 503/ 2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti:

§ 41 odst. 5

Závěr obsahuje citaci zadané odborné otázky a odpověď na ni. Pokud podklady nebo metoda neumožňují vyslovit jednoznačný závěr, znalec uvede v závěru též podmínky jeho správnosti nebo jiné skutečnosti snižující jeho přesnost.

§ 58

odst. 1) Znalec zformuluje na základě výsledků analýzy dat závěr znaleckého posudku tak, aby byl jednoznačnou odpovědí výhradně na zadanou odbornou otázku.

odst. 2) Pokud podklady nebo metoda neumožňují vyslovit jednoznačný závěr, znalec zformuluje odpověď na zadanou odbornou otázku s nejvyšší možnou přesností a zformuluje též podmínky správnosti závěru nebo jiné skutečnosti snižující jeho přesnost.

odst. 3) Pokud nelze odpovědět na zadanou otázku vůbec, znalec uvede tuto skutečnost jako odpověď na zadanou odbornou otázku.

Z uvedeného právního rámce plyne, že znalec by měl usilovat o jednoznačnou formulaci závěru (volba metod a zajištění dalších podkladů). V případech, kdy řešení zadaného problému může mít více variant, by měl znalec tyto varianty popsat a vymezit okolnosti, za kterých jednotlivé varianty přicházejí v úvahu. Nedává-li obor, pro nějž byl znalec jmenován, možnost odborné odpovědi na soudem zadanou otázku nebo nemůže-li být odpověď z přístupných podkladů jednoznačná, bude na další spolupráci zadavatele a znalce, aby zvážili další postup. Určitým nešvarem ze strany účastníků řízení či jejich právních zástupců je doplnění závěrů znaleckého posudku ve fázi provádění důkazu znaleckým posudkem, kdy je znalec předvolán k vysvětlení závěrů posudku. Strany posudek často zpochybňují závěry posudku a předkládají další podklady nebo argumenty, na které posudek odpověď nedává a které znalec musí dodatečně vyhodnotit či jimi korigovat své předchozí závěry. Zde by se měl znalec především nabídnout písemné vypracování doplňku posudku.

Halina Šimková seznámila účastníky s bayesovskou logikou interpretace důkazů. Pravděpodobnost se při hodnocení forenzních důkazů u soudu používá jako vyjádření míry nejistoty. Ta je založena na nálezech, přidružených datech, expertních znalostech, tvrzeních vztahujících se k případu a podmiňujících informacích. V tomto kontextu představila [ENFSI](#) (The European Network of Forensic Science Institutes) guideline for evaluative reporting in forensic science.

Jiří Drábek účastníkům workshopu předal své praktické zkušenosti genetického znalce se specializací určování otcovství a příbuznosti. Znalce naučil aplikovat Bayesovu větu na anonymizovaný soudní případ určení příbuznosti a na fiktivní soudní případ, připravený na míru podle spektra znalců. Bayesovskou interpretaci představil jako postup, jak se přísně logicky vypořádat s nejistotou. Tento postup je obzvláště vhodný pro rozhraní mezi vědou/technikou a soudnictvím a může eliminovat celou řadu nedorozumění, která při komunikaci mezi znalci a soudci mohou vzniknout. Tato nedorozumění potenciálně mohou vést až k justičnímu omylu. Důkladná znalost bayesovské interpretace dle přednášejícího dodá znalci větší jistotu ve znalecké činnosti, než jakékoliv pojištění profesní odpovědnosti.

Závěrečný kurz s názvem **Znalec a jeho postavení v řízení vedeném orgánem veřejné moci**

Dne 23. listopadu se uskutečnilo poslední setkání v podobě kurzu se závěrečným testem. Kurz zahájila soudkyně **Kateřina Čuhelová** s přednáškou na téma Výslech znalce a vystupování znalce před soudem z pohledu civilní soudkyně. Zaměřila se na pojetí znaleckého posudku jako důkazu v civilním řízení. Účelem posudku je posouzení odborných otázek, ke kterým znalec dospěje na základě využívání svých odborných znalostí. Znalecký posudek jako důkaz dále označila za důkaz nahraditelný, opakovatelný, přezkoumatelný a účastníky kurzu provedla myšlenkovou mapou hodnocení znaleckého posudku soudcem. Dále se věnovala výkladu § 127 a § 127a o.s.ř. či výslechu znalce, který již nemá oprávnění ke znalecké činnosti – rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [25 Cdo 2719/2005](#) ze dne 21. 11. 2007: „Jestliže soud za účelem upřesnění či doplnění odborných závěrů písemně podaného znaleckého posudku nařídí důkaz výslechem znalce, jenž posudek vypracoval, nejde o zadání nového posudku a není rozhodující, zda tento výslech provede v době, kdy znalec vykonává znaleckou činnost, či poté, kdy již znalcem není. Má-

li se znalec vyjádřit ve své výpovědi k odborným otázkám, jejichž zkoumání bylo předmětem podaného posudku, nelze jej vyslýchat jako svědka či mu v řízení připisovat jiné procesní postavení. Znamená to, že znalec, jenž před soudem v podstatě pouze „stvrzuje“ podaný písemný posudek, činí tak jako znalec, a to i v době, kdy již znaleckou činnost nevykonává nebo není oprávněn ji vykonávat. Jestliže je tato osoba vyslechnuta soudem jako znalec k obsahu podaného znaleckého posudku, je i taková výpověď znaleckým důkazem. Totéž platí i v případě, že po podání písemného ústavního znaleckého posudku soud provede důkaz výslechem jeho zpracovatele v době, kdy znalecký ústav, který posudek podal, již oprávnění ke znalecké činnosti nemá.“ Část přednášky se věnovala otázce doplnění závěrů znaleckého posudku, která nejčastěji vyvstává až ve fázi provádění důkazu znaleckým posudkem, kdy je znalec předvolán k vysvětlení závěrů svého znaleckého posudku nebo strany znalecký posudek zpochybňují a předkládají další podklady nebo argumenty, na které znalecký posudek odpověď nedává a které znalec musí dodatečně vyhodnotit.

Druhým lektorem byl znalec a vysokoškolský pedagog **Aleš Vémola**, který se zaměřil na téma nadbytečných či zbytečných znaleckých posudků – kdy a proč přizvat znalce a jak se na odbornou skutkovou otázku dívá znalec. Lektor se zaměřil na odborné vyjádření, znalecký posudek a výslech znalce jako svědka. Zaměřil se na případ, kdy znalec zpracoval odborné vyjádření ve svém oboru, byl předvolán k soudu, který trestní věc projednával a nechal se soudem poučit jako znalec. Po stvrzení odborného vyjádření se na něj v dané kauze hledělo jako na znalce a soud na něj podal trestní oznámení podle § 346 trestního zákona (křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek). Další případ se týkal znalce, který zpracoval znalecký posudek pro zadavatele, následně žalobce ve věci „posouzení možného zásahu do motoru vozidla před jeho koupí zadavatelem ZP“. Na projednávání věci v civilním řízení byl daný znalec předvolán, avšak jako svědek, i když byl znalecký posudek opatřen doložkou podle § 127a OSŘ. V části přednášky se zabýval problematikou, kdy a proč přizvat znalce a jak se na odbornou skutkovou otázku dívá znalec. Na základě svých zkušeností s vypracováváním znaleckých posudků pro různé orgány veřejné moci představil několik kauz, na kterých demonstroval svůj názor na uvedenou problematiku. Součástí prezentace byly i simulační ukázky z technického zkoumání příčin dopravních nehod.

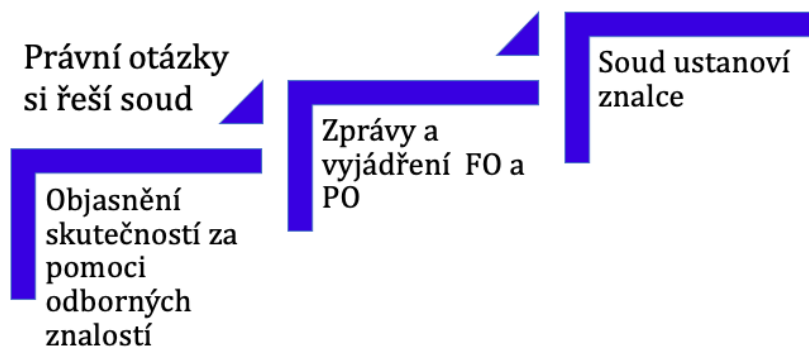
Na výslech znalce a jeho vystupování před soudem z pohledu znalce se zaměřil **Tomáš Vojtíšek**. Z pohledu znalce představil jednotlivá ustanovení profesního i procesních předpisů, které upravují postavení znalce před soudem: § 28 odst. 6 ZnalZ, který znalcům ukládá povinnost osobně stvrdit, doplnit nebo blíže vysvětlit znalecký posudek před orgánem veřejné moci. Zaměřil se i na procení předpisy (SŘ, OSŘ, TŘ, SŘS, ZZŘZ, ZSM) a Vyhlášku č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy: část čtvrtá – § 9 až § 28 – Příprava jednání, jednání a další úkony soudu a Část šestá – § 29 a násl. – Náhrada nutných výdajů osob zúčastněných na řízení (pozn. s kompletním zněním relevantních ustanovení uvedených zákonů se můžete seznámit v [Příloze Bulletinu pro znalecké právo a znalectví 02/2023](#)).

Průvodcem znalce v trestním řízení byl **Michal Dermek**. Lektor upozornil na to, že za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání. Důkaz může být ve formě samotného závěru znalce (odpověď na položenou otázku). Důkazním prostředkem je znalecký posudek, něco, čím orgán veřejné moci dospěje k důkazu,

přímému poznatku o předmětu zkoumání. Důkazním pramenem jsou nositelé poznatku, tedy znalci. Dále se lektor zaměřil na rozhodnutí Nejvyššího soudu, sp. zn. 1 Tz 9/67, publikované pod č. 45/1967-I. Sb. rozh. tr., podle kterého nelze znalci uložit, aby si pro účely trestního řízení obstaral důkazní prostředky sám. Znalec není oprávněn provádět vyšetřovací úkony a při vypracování i stvrzování posudku musí vycházet pouze z materiálů shromážděných ve spise, který mu byl poskytnut k nahlédnutí či zapůjčen orgánem činným v trestním řízení. Podle uvedeného rozhodnutí Nejvyššího soudu dále platí, že pokud je důkazní materiál ve spise neúplný, je znalec oprávněn navrhnout, aby byly jinými důkazy napřed objasněny okolnosti potřebné k podání posudku (srovnej např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 1983, sp. zn. 1 Tz 12/83).

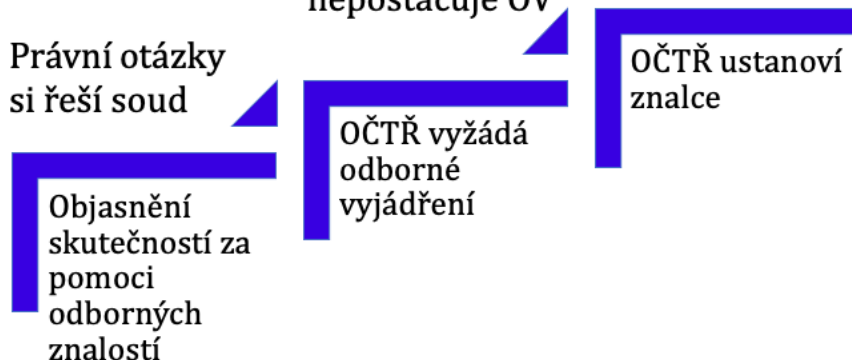
Závěrečnou přednášku na téma experti a znalci před soudem – stanoviska a judikatura pronesl **Miroslav Frýdek**, který se nejprve zabýval vztahem soudce a znalce/odborníka a jejich výstupů v podobě zprávy a vyjádření versus znalecký posudek dle § 125 OSŘ:

Pokud pro složitost posuzované otázky
nepostačuje zpráva či vyjádření

Vztah soudce a znalce/odborníka – Odborné vyjádření versus znalecký posudek dle § 105 odst. 1 TŘ:

Pokud pro složitost posuzované otázky
nepostačuje OV

Detailně se zaměřil na rozbor výkladového stanoviska Nejvyššího státního zastupitelství [Poř. č. 9/2003](#), které se zabývá výsledkem zpracovatele odborného vyjádření. Předmětné výkladové stanovisko však označil za zastaralé a neodpovídající vývoji judikatury. Závěr přednášky věnoval odůvodnění a kontrole postupu znalce při vypracovávání znaleckého posudku.

Děkan Právnické fakulty Masarykovy univerzity a děkan Ekonomické fakulty Technické univerzity v Liberci uzavřeli memorandum o spolupráci ve znalectví

Děkan Právnické fakulty MU doc. JUDr. Mgr. Martin Škop, Ph.D., (vlevo) a děkan Ekonomické fakulty TU doc. Ing. Aleš Kocourek, Ph.D. (vpravo) uzavřeli dne 20. listopadu 2023 Memorandum o spolupráci.

Memorandum je uvozeno prohlášením o tom, že obě fakulty disponují významnými odbornými kapacitami v oblasti znalectví a znaleckého práva

a jsou si vědomy své společenské role v oblasti otázek spojených se znalectvím a znaleckým právem, kterou je nutné podporovat vzájemnou spoluprací, která může přispět k rozvoji kvalitního vzdělávání znalců, ke kultivaci znaleckého prostředí i odborného zázemí pro znalce. Na jednání a při podpisu děkany doprovázeli doc. JUDr. Ing. Bohumil Poláček, Ph.D., MBA, LL.M. z Ekonomické fakulty a JUDr. Miroslav Frýdek

Ph.D. et Ph.D. z Právnické fakulty *(na fotce zleva M. Frýdek, M. Škop, B. Poláček a A. Kocourek).*

Právnická fakulta má dlouholetou tradici odborných kurzů právního minima pro znalce a jednodenních kurzů pro znalce. V současné době se profiluje jako subjekt, který vytváří a nastavuje systém celoživotního vzdělávání odborníků na soudní znalectví v právních znalostech a dovednostech, které potřebují pro svoji odbornou praxi. Jí vytvářený systém vzdělávání má poskytnout znalcům kurzy, informace a poznatky aplikovatelné napříč všemi znaleckými obory.

Ekonomická fakulta připravuje čtyřsemestrální specializační studia v programech celoživotního vzdělávání s důrazem na e-learningový vzdělávací proces a flexibilitu studia. Absolvent specializačního studia bude splňovat zákonnou podmínku odborné způsobilosti, a proto bude moci získat oprávnění ke znalecké činnosti nebo podnikat na základě živnostenského listu v oboru oceňování obchodních závodů (podniků), oceňování nemovitých věcí nebo oceňování movitých věcí hmotných.

Oblasti spolupráce budou zejména v rovině vzájemné spolupráce na vytvoření a nastavení systému celoživotního vzdělávání odborníků na soudní znalectví v právních a ekonomických znalostech a dovednostech, které potřebují pro svoji odbornou praxi.

Obsahem nového partnerství je cílená spolupráce stran za účelem sdílení odbornosti a zkušeností s řešením problematiky v oblasti znalectví. Strany jsou připraveny organizovat společné vzdělávací aktivity, akce určené k rozvoji znalectví a další aktivity spojené s vytvářením odborného zázemí pro znalce.

Fakulty budou podporovat účast svých pracovníků na odborných seminářích, přednáškách a workshopech pořádaných jednou u fakult včetně vzájemného poskytování zpětné vazby a vzájemnou odbornou konzultační činností k výstupům, ve kterých se role, resp. řešená odborná témata obou stran v oblasti znalectví překrývají.

ROZHOVOR S OSOBNOSTÍ ZNALECKÉHO ŽIVOTA

Dnes s prof. Ing. Albertem Bradáčem, DrSc.

V 1976 jste byl jmenován soudním znalcem. Svoji znaleckou činnost jste vykonával zejména v oborech doprava silniční a městská – technické posudky o příčinách dopravních nehod, ekonomika – odhady nemovitostí, stavebnictví – stavby obytné. Jak jste se ke znalectví dostal? Kdo Vás ke znalectví přivedl? Co bylo hlavním důvodem, že jste odevzdal znalecké razítko?

K vlastnímu znalectví mě jako stavebního inženýra přivedl v roce 1969 vypsaný konkurs a současně povědomí o zajímavé práci zakladatele Ústavu soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně, pana Ing. Jiřího Smrčka. Aktivní znaleckou činnost jsem ukončil vzhledem k věku, zdravotnímu stavu a také s přihlédnutím k neutěšeným poměrům

v řízení znalecké činnosti resortem spravedlnosti v roce 2017; představuje to tedy 48 let aktivní znalecké činnosti.

Jak probíhala Vaše znalecká příprava? Jak hodnotíte současnou přípravu nových znalců ve Vašich oborech a její nastavení v novém znaleckém zákoně?

Vždy mě bavilo objevovat něco nového; dnes by se to módně nazvalo „nové výzvy“. Na Ústavu soudního inženýrství VUT jsem se podílel na zpracování řady znaleckých posudků; zde jsem také absolvoval postgraduální studium soudního inženýrství se zaměřením na technickou analýzu příčin silničních nehod. Při této exaktní analýze se velmi často vychází ze situace zachycené na fotografiích zhotovených po nehodě; pro zpřesnění metodiky získávání potřebných údajů moje kandidátská disertace probíhala v oboru geodézie, specializace fotogrammetrie, se zaměřením právě na metrickou analýzu neměřických fotografických snímků. Po získání dalších zkušeností ze znalecké praxe jsem se v disertaci pro získání titulu doktora technických věd zabýval vybranými problémy soudního inženýrství při analýze silničních nehod. Docentem jsem byl jmenován v roce 1982 pro obor dopravní stavby; po akreditaci jmenovacího řízení v oboru soudní inženýrství v roce 2002 jsem se habilitoval, v roce 2003 jsem pak byl v témže oboru jmenován profesorem. Znalcem mě ministr spravedlnosti jmenoval v roce 1976.

Pro obor Soudní inženýrství neexistovala ucelená literatura; spolu s řadou kolegů jsme v roce 1997 sestavili obsáhlou základní učebnici Soudní inženýrství, následně pak další základní publikace pro obory, resp. specializace stavebnictví a oceňování nemovitostí, následně pak také s kolegy deset znaleckých standardů. Neexistoval také časopis pro znalce technických a ekonomických oborů, proto jsme v roce 1990 začali vydávat časopis Soudní inženýrství, jenž vychází dodnes, od letoška v elektronické podobě (www.sinz.cz).

Při ústavu jsme také založili a dodnes působí Asociace znalců a odhadců ČR a Národní skupina EVU – Evropské společnosti pro výzkum a analýzu nehod.

Jak hodnotíte současnou přípravu nových znalců ve Vašich oborech a její nastavení v novém znaleckém zákoně?

Dovolte, abych odpověď na tuto otázku uvedl krátkým přehledem historie soudního znalectví v technických a ekonomických oborech. Až do roku 1966 neexistovalo žádné specifické vzdělání pro tyto znalce; znalci se stávali až po praktických zkušenostech ve svém oboru, když jmenování byli zpravila na doporučení profesních společenství („... kdo je s daným oborem v živém styku teoretickém i praktickém ...“).

Postupně od 18. století vznikaly seznamy soudních znalců (stálých přísežných znalců); po druhé světové válce upravil v ČSR znaleckou činnost zákon č. 167/1949 Sb., o stálých přísežných znalcích a tlumočnících, který definitivně sjednotil předcházející seznamy znalců a způsoby jejich jmenování. Znalce jmenoval krajský soud podle bydliště; aby se zajistila kontrola znalecké činnosti, bylo znalcům uloženo vést znalecké deníky. Další zákon č. 47/1959 Sb. měl podle důvodové zprávy „vymýtit soukromopodnikatelské způsoby při provádění znaleckých a tlumočnických úkonů“; dožadující orgány požadovaly od orgánů státní správy a organizací socialistického sektoru, aby jim byla označena osoba, která má provést znalecký úkon. Toto se neosvědčilo, byl proto přijat nový zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, vracející předchozí stav, a současně i prováděcí vyhláška č. 37/1967 Sb.; v souladu s celosvětovým trendem vývoje soudní expertizy byla do organizační struktury znalecké činnosti začleněna i expertizní činnost vědeckých ústavů a odborných pracovišť. Předpisy byly stručné, ale zřejmě kvalitní, když vydržely bez podstatnější novelizace 54 let.

Po roce 1990 podle mého názoru na zákonu č. 36/1967 Sb. politikům vadilo nejvíce datum jeho přijetí před rokem 1990; poněvadž ale několik pokusů o nový zákon neuspělo v Legislativní radě vlády, resp. v prvním čtení v Poslanecké sněmovně, byla zákonem č. 322/2006 Sb. přijata jen novela zákona č. 36/1967 Sb. Novela řešila případné problémy; podle mého názoru pak další nový obsah zákona již nebyl zapotřebí.

Jak výše uvedeno, v technických a ekonomických oborech příprava odborníků speciálně pro znaleckou činnost původně neexistovala, znalci nabývali zkušenosti až přímo praxí. V akademickém roce 1966/1967 bylo proto na VUT v Brně zahájeno první postgraduální studium „Technická analýza silničních nehod“. Toto studium (po změně zákona o VŠ jako kursy celoživotního vzdělávání, ČŽV) pak na mezitím vzniklém Ústavu soudního inženýrství pokračuje prakticky nepřetržitě, včetně oceňování silničních vozidel; v roce 1983 pak přibyla specializace stavebnictví a oceňování nemovitostí, později i dalšího majetku. Obdobná studia pak zavedly některé další školy, nejvíce pak VŠE v Praze pro oceňování majetku.

Jste znám jako velký kritik nového znaleckého zákona. Jak se díváte na novelu znaleckého zákona, která by mimo jiné měla umožnit tzv. „starým“ znalcům nadále vykonávat znaleckou činnost bez podstoupení jakýchkoli dalších licenčních úkonů. Co Vám v novele chybí?

Na grafech je dobře vidět od roku 2000 znatelný pokles zájmu o znaleckou činnost; důvodem byly zřejmě stále méně lukrativní sazby za znalecké posudky pro státní orgány, přispěla i víceméně dehonestující kampaň Ministerstva spravedlnosti. Přijetí nového znaleckého zákona ovšem mělo za následek přímo skokový úbytek počtu znalců – fyzických osob, průběžně se snižuje zájem i u znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů.

Novela č. 444/2011 Sb. původního zákona a současný nový zákon č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech přinesly zejména následující změny oproti původnímu znění zákona č. 36/1967 Sb.:

- centralizaci řízení znalecké činnosti výlučně na ministerstvo spravedlnosti,
- změnu znaleckých ústavů I. oddílu na znalecké kanceláře,
- zákaz souběhu činnosti fyzické osoby současně jako znalec i jako zaměstnanec, společník nebo člen znalecké kanceláře,
- požadavek vysokoškolského vzdělání magisterského stupně,
- před zapsáním do seznamu požadavek 5 let aktivní odborné praxe zaměřené na daný obor a dané odvětví,
- v některých oborech osvědčení o odborné způsobilosti, vydané příslušnou komorou, zřízenou ze zákona,
- požadavek složení obecné části vstupní zkoušky za 3 000 Kč a zvláštní (odborné) části za 5 000 Kč,
- novelou byla zavedena a zákonem převzata možnost pozastavení oprávnění vykonávat znaleckou činnost,
- zákonem byla zrušena možnost listinné formy znaleckého deníku, zůstala pouze forma elektronická (ministerstvem jako správcem vedená) evidence posudků, do níž se pod hrozbou sankcí zapisují údaje o posudcích jak pro orgány veřejné moci, tak i pro fyzické a právnické osoby,
- byla zavedena povinná datová schránka znalce a povinné pojištění odpovědnosti,
- upřesněna byla povinnost mlčenlivosti znalce, odpovědnost za výkon znalecké činnosti a výkon osoby vykonávající jednorázově znaleckou činnost (znalec ad hoc),
- definováno je, že znalecký posudek se podává v listinné podobě nebo, souhlasí-li s tím zadavatel, v elektronické podobě; lze jej podat též ústně do protokolu; podstatně rozšířeno je ustanovení o obsahu a náležitostech posudku,
- novelou byla zavedena a zákonem převzata ustanovení o přestupcích znalců a odpovídajících sankcích, ve výši až do 500 000 Kč,
- v přechodných ustanoveních nového zákona je uvedeno, že znalec, který získal oprávnění k výkonu znalecké činnosti podle zákona č. 36/1967 Sb., je zapsán jako znalec do seznamu znalců podle nového zákona a je oprávněn vykonávat znaleckou činnost nejdéle po dobu 5 let ode dne nabytí účinnosti nového zákona (tedy od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2025); uplynutím této doby nebo zápisem do seznamu znalců podle nového zákona ve stejném oboru a odvětví dosavadní znalecké oprávnění zaniká. Podá-li takový znalec před uplynutím přechodného období podle odstavce 2 žádost o zápis do seznamu znalců podle tohoto zákona, považuje se zvláštní (odborná) část vstupní zkoušky za splněnou.

Související vyhláškou č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, jsou mj. rozvedena následující ustanovení:

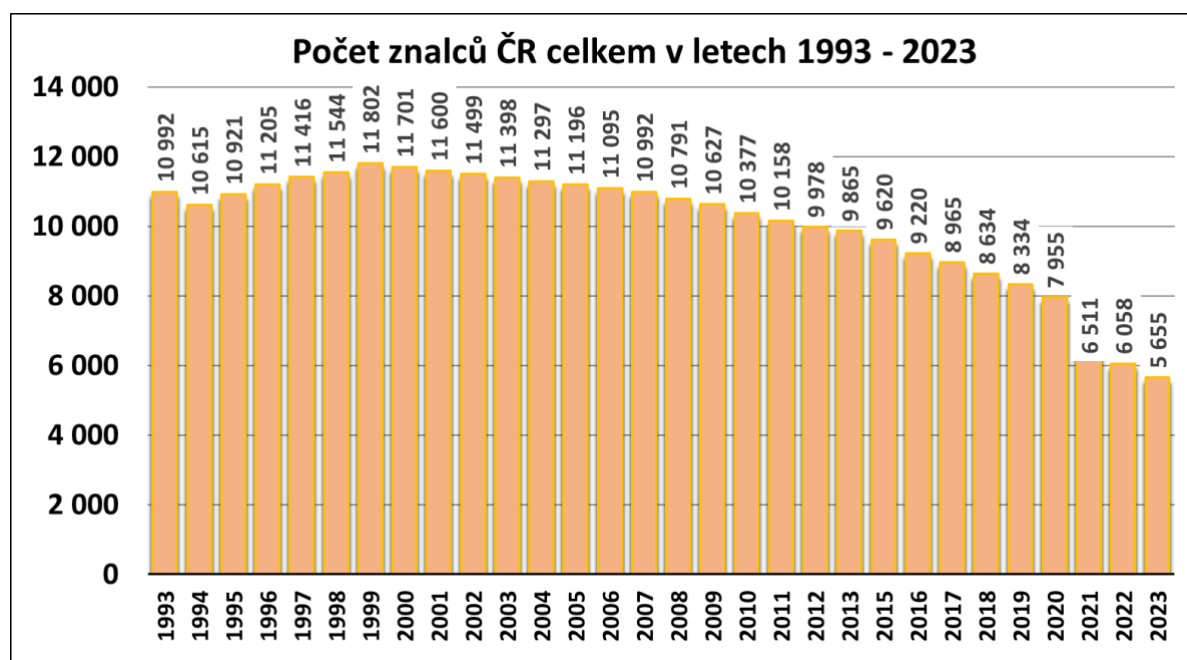
- obecná a zvláštní část vstupní zkoušky,
- průkaz, znalecká pečeť a pojištění,
- velmi podrobně obsah a náležitosti znaleckého posudku a postup při jeho zpracování,
- způsob vedení evidence posudků, včetně informací o zadavateli a údajů o vyúčtovaném a přiznaném znalečném.

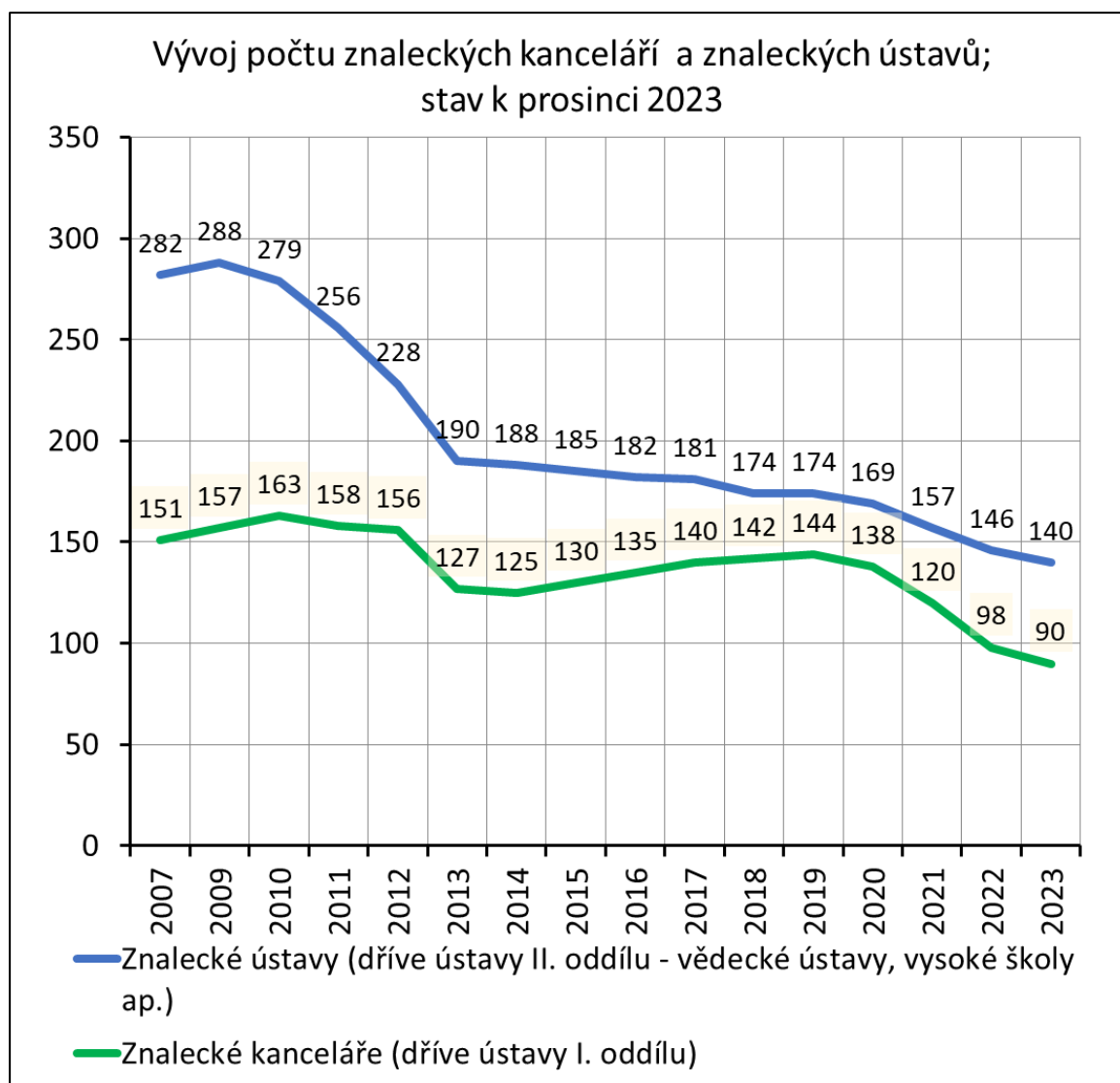
Vyhláška č. 504/2020 Sb., o znalečném, zavedla ustanovení o časové a paušální odměně; u časové odměny (vyžadované zejména u posudků pro orgány veřejné moci) za každou hodinu práce byla stanovena odměna ve výši 300 až 450 Kč (předchozí sazba podle vyhlášky č. 37/1967 Sb. byla 100 až 350 Kč/h). Jiné (režijní) náklady znalce jsou zahrnuty v této odměně; jsou jimi zejména náklady

- a) spojené s povinným pojištěním znalce,
- b) s obstaráním odpovídajícího materiálně technického zázemí a přístrojového vybavení,
- c) vynaložené na přípravné a administrativní práce,
- d) na úhradu pojistného na sociální zabezpečení a pojistného na veřejné zdravotní pojištění a
- e) na úhradu daně kromě částky odpovídající dani z přidané hodnoty, o kterou se zvyšuje znalečné.

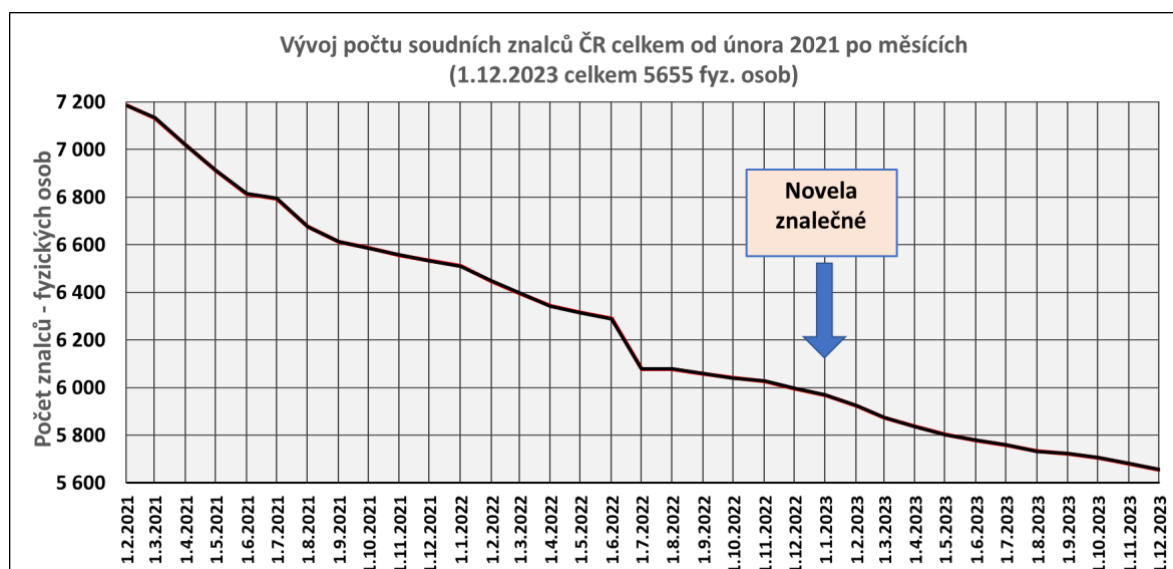
Konzultantovi přibránému v trestním řízení je pak vyhláškou č. 508/2020 Sb. za stejných podmínek stanovena hodinová sazba jen 150 až 225 Kč.

Vyhláškou č. 505/2020 Sb. se pak nově stanovil velmi podrobný seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví.

Přijetí nového znaleckého zákona a souvisejících vyhlášek ovšem nezastavilo sestupnou tendenci zájmu o znaleckou činnost, jak plyne názorně z grafu na třetím obrázku, kde je znázorněn počet znalců – fyzických osob za tři roky platnosti nových znaleckých předpisů. Sestupnou tendenci nezmírnilo ani přijetí novely č. 370/2022 Sb. vyhlášky o znalečném, jíž byla s účinností od 1. ledna 2023 hodinová sazba odměny výrazně zvednuta na 800 až 1 000 Kč.

Připravována je novela „Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, a další související zákony“. Návrh*) s předpokladem účinnosti od 1. 1. 2025 směřuje do následujících oblastí:

- a) **zrušení časového omezení platnosti oprávnění k výkonu znalecké činnosti znalců – fyzických osob zapsaných do seznamu znalců a tlumočnicků podle zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících – původně do 31. 12. 2025, navržen je podle návrhu změny § 46 automatický zápis podle nového zákona a zánik dosavadního oprávnění,**
- b) **prodloužení platnosti znaleckého oprávnění znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů** získaného podle předchozí právní úpravy o 3 roky, tj. do 31. 12. 2028,
- c) **částečné rozvolnění podmínek pro výkon znalecké činnosti formou znalecké kanceláře a znaleckého ústavu:**
 - znalci zapojení do činnosti znalecké kanceláře nově nebudou muset disponovat zcela totožným rozsahem znaleckého oprávnění a nově jim bude umožněn výkon znalecké činnosti ve zbytkovém rozsahu jejich znaleckého oprávnění mimo rozsah činnosti znalecké kanceláře samostatně;
 - u znaleckých ústavů se ruší požadavek na výkon vědeckovýzkumné činnosti ve vztahu k oboru, odvětví a specializaci, zakotvením tzv. předního odborníka v příslušném oboru a odvětví se zobecňují požadavky na odbornost osob, jejichž pomocí bude moci být znalecká činnost znaleckého ústavu vykonávána,
- d) **zrušení povinného pojištění** pro případ povinnosti nahradit újmu způsobenou v souvislosti s výkonem znalecké činnosti **u znalců – fyzických osob**; u znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů je ovšem naopak za výkon znalecké činnosti, aniž by byly pojištěny, navržena pokuta do 250 000 Kč,
- e) **dílní změny podmínek složení vstupní zkoušky znalce** – zrušení časového omezení platnosti obecné části vstupní zkoušky při žádosti o rozšíření rozsahu

*) Zveřejněno na <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCXKG9LQ0/>

znaleckého oprávnění (dosud 3 roky) a zkrácení lhůty pro další opakování vstupní zkoušky znalce z 5 let na 3 roky,

- f) **prodloužení lhůt pro zápis povinných údajů ze strany znalců do informačního systému evidence posudků** na 30 dnů, v případě údaje o vyúčtovaném a přiznaném znalečném až na 90 dnů (dosud 5 pracovních dnů),
- g) **zefektivnění činnosti Ministerstva spravedlnosti** při zajištění agendy licencování znaleckých subjektů a při výkonu dohledu.

A jak hodnotíte současnou situaci českého znalectví?

Jak jsem uvedl, znaleckou činnost již ve svém věku nevykonávám, takže s novými předpisy nemám praktické zkušenosti; moje závěry jsou tedy spíše teoretické.

Pokud se týká znalců, jmenovaných podle zákona č. 36/1967 Sb., velkým přínosem by pro ně bylo přijetí navrženého ustanovení o automatickém zápisu podle nového zákona, bez podávání žádosti a bez vstupní zkoušky, vzhledem k odborné stránce jejich profese se nic novelou znaleckých předpisů nemění; obávám se ale, vzhledem k navrženému datu účinnosti až za rok, že řada znalců mezitím se znaleckou činností skončí.

Z hlediska eventuálních budoucích uchazečů by bylo vhodné zveřejnit otázky k obecné části vstupní zkoušky, obdobně jako je tomu například u uchazečů o řídičský průkaz. Dále pak zrušit poplatky za vstupní zkoušku; připadá mi od státu neetické, když někdo požaduje, abych pro něj vykonával nějakou funkci, abych za to ještě platil vstupní poplatek.

Další oblastí je výchova ke znalecké činnosti. Je potěšitelné, že řada vysokých škol zavedla specifické kurzy soudního znalectví nebo alespoň odpovídající forenzní předměty, ovšem vzhledem k obecnému povědomí v současné době zájem o specifické kurzy upadá. Příčinou je nejen otázka finanční, ale také skutečnost, že řada právnických osob již nepožaduje znalecké posudky, postačuje jim odborná expertíza na základě živnostenského oprávnění; zřetelně se to projevuje v oblasti oceňování majetku.

Kurzy soudního znalectví jsou prakticky ve všech technických a ekonomických oborech pořádány za relativně vysokou úplatu, nehledě na další náklady frekventantů, se studiem spojené. Zde by podle mého názoru bylo na místě, aby jim bylo úspěšné absolvování tohoto studia uznáno jako vstupní zkouška; možná by zde naopak ministerstvo mohlo zavést systém akreditací tohoto studia, obdobně jako je tomu u rekvalifikačních kursů podle vyhlášky č. 176/2009 Sb. ze strany ministerstva školství.

Asi by také byla ze strany resortu na místě propagace znalecké činnosti, úrovně nejméně takové, jaké byla před lety o údajně špatných znalcích.

Co byste popřál znalcům do dalších let?

Do dalších let bych znalcům popřál zejména, aby se situace znaleckého práva co nejvíce konsolidovala a znalci nemuseli místo své odbornosti řešit otázky organizační a formální.

Pane profesore, moc děkuji za rozhovor a přeji Vám pevné zdraví a sílu do dalších článků na téma znalectví.

PŘEDSTAVENÍ ZNALECKÉ ORGANIZACE

Dnes: Československá společnost pro písmoznalectví, z.s.

Společnost představuje její předsedkyně Mgr. Helena Hornychová

Paní magistro, jste předsedkyní Československé společnosti pro písmoznalectví, můžete nám, prosím, společnost představit? Jakým aktivitám se věnujete či plánujete věnovat?

Československá společnost pro písmoznalectví (SPP) je profesní sdružení znalců a policejních expertů působících v oblasti forenzní identifikace pisatele ručního písma. Zanedlouho, na Nový rok 2024 oslavíme deset let působení. Spolek původně vznikl jako Společnost pro písmoznalectví, ale brzy se členská základna rozšířila o kolegy ze SR, a proto se v r. 2016 spolek přejmenoval na Československou společnost pro písmoznalectví.

Mezi hlavní aktivity SPP patří průběžné vzdělávání a zvyšování profesní způsobilosti členů a standardizace postupů znaleckého zkoumání. Věnujeme se zejména pořádání seminářů, přednášek a workshopů, publikační činnosti v oblasti písmoznalectví, usilujeme o spolupráci s národními i zahraničními spolky či jinými organizacemi obdobného zaměření. Cílem našeho spolku je podporovat rozvoj forenzního zkoumání ručního písma v České a Slovenské republice, kultivace znalecké obce v oboru písmoznalectví a rozšiřování povědomí o písmoznalectví.

Mezi letošní hlavní aktivity spolku patřila intenzivní spolupráce na projektu MUNI 3.2.1 (NPO_MUNI_MSMT-16606/2022), díky které máme pocit, že naše připomínky k aktuální právní úpravě snad budou ze strany MSp vyslyšeny v podobě novelizace zákona.

Členy spolku je většina pracovníků znaleckých pracovišť Policie ČR a mnozí civilní znalci z ČR a SR, kteří se zabývají zkoumáním pravosti podpisů a identifikací pisatele ručně psaných textů v rámci znaleckých oborů písmoznalectví a kriminalistika a s účinností nového zákona také v oboru expertíza písma.

Mezi jednu z Vašich spolkových aktivit je účast na okružních testech. Můžete nám tyto testy blíže přiblížit a proč jsou pro písmoznalectví důležité?

Zkušební testy simulují případy, se kterými se setkáváme v praxi. Součástí testu je tedy zadání znaleckého úkolu, sporný a srovnávací materiál. Úkolem členů SPP je ve stanovené lhůtě test zpracovat a odpovědět na zadanou otázku v souladu se standardy v oboru. Jedná se o uměle vytvořený případ, takže máme zpětnou vazbu nejen o správném výsledku zkoumání, ale i o vzniku sporného materiálu, což jsou nejcennější přínosy testu. Vedle toho nám testy dávají příležitost diskutovat nad srozumitelností zadání, formulací odborné otázky, zpracovatelnosti sporného materiálu a rozsahu a vhodnosti srovnávacího materiálu, ale i celkové náročnosti testu. V posledních letech jsme namísto okružního zasílání přešli k digitální formě testu. Docílilo se tím, že všichni členové mají

stejné výchozí podmínky a stejný čas pro zpracování testu. Abychom předešli případnému stresu našich členů, tak jsou výsledky testů zasílány anonymně.

Testy, které jsou v zahraničí běžnou praxí, se staly běžnou kulturou i našeho spolku. V loňském roce jsme pořádali hned tři testy, letos dva a na příští rok chystáme rovněž dva testy. Zkušební testy jsou jedním z nástrojů udržování a zvyšování profesní způsobilosti, a proto jsou pro členy závazné.

Kolik má Vaše společnost členů? A z jakých povolání a pracovišť pochází?

SPP má v současnosti celkem 29 členů – z toho 20 kmenových, 6 řadových a 3 čestné členy. Členskou základnu tvoří soudní znalci a policejní experti z KÚP a OKTE působící v oblasti forenzní identifikace pisatele ručního písma.

V současné době je jednou z otázek i věkový průměr znalecké obce. Máte z činnosti společnosti informaci o tom, jaký je průměrný věk Vašich členů či kolik let má nejstarší a nejmladší člen?

Až do této chvíle jsme neevidovali průměrný věk našich členů, ale pro zajímavost jsme ho spočítali. Průměrný věk našich členů je 51,5 let. Můžeme se tedy pochlubit, že naše členská základna je v průměru výrazně mladší, než činí současný věkový průměr u znalců. Pokud bychom však přepočítali průměrný věk pouze u členů znalců, tak se obávám, že by náš průměrný věk byl o dost vyšší. Ve spolku máme 6 členů (znalců), kteří jsou pracovně aktivní, ale už jsou nějaký ten pátek v důchodovém věku.

V současné době máme dva seznamy znalců (dle „starého a nového“ znaleckého zákona) a můžeme tedy v SEZNATu nalézt zkoumání písma v odvětvích Písmoznalectví, Expertíza písma, ale i v Kriminalistice. Vaše znalecká činnost je v těchto specializacích: expertíza ručního písma, ruční písmo, technické zkoumání listin, expertíza pravosti platidel a strojové písmo. Můžete nám přiblížit jednotlivé specializace a jak si zadavatelé mají vybrat správného znalce?

V seznamu znalců jsou zhruba dvě desítky osob, kteří působí v oblasti forenzní identifikace pisatele ručního písma, tedy zabývající se naší znaleckou činností. Vzhledem k tomu, že písmoznalectví je velmi malý znalecký obor, tak nalézt v seznamu toho správného znalce není vůbec jednoduché. A nová právní úprava to ještě více zkomplikovala. Jednotliví písmoznalci jsou totiž v současnosti zapsaní hned ve třech různých oborech.

A také z položené otázky je patrné, že pro zadavatele musí být velmi obtížné se orientovat v našem oboru a vyhledat znalce s potřebnou kvalifikací (specializací). Zmiňované specializace jako technické zkoumání listin, expertíza pravosti platidel a strojové písmo totiž vůbec nejsou předmětem naší znalecké činnosti.

Znalce (se zaměřením na forenzní zkoumání ručního písma za účelem identifikace pisatele) najdeme ve 3 soudních oborech, a to ve „starých“ oborech písmoznalectví (odvětví písmoznalectví) a kriminalistika (odvětví kriminalistika) a „novém“ oboru expertíza písma (odvětví forenzní analýza rukopisu). V oborech písmoznalectví a kriminalistika je naše znalecká činnost uvedena ve specializacích jako ruční písmo,

zkoumání ručního písma anebo expertíza ručního písma. V „novém“ oboru expertíza písma (v odvětví forenzní analýza rukopisu) se pak jedná o specializaci identifikace pisatele podpisu a rukopisu.

A aby to nebylo jednoduché, tak nám v posledních letech ještě přibyla specializace identifikace pisatele biometrického podpisu a rukopisu. Do účinnosti nového zákona nebyla tato specializace de facto odlišována do specializace ručního písma. Zkoumání biometricky nasnímaného podpisu a rukopisu má však svá specifika a jen část písmoznalců se problematikou zabývá. S novou právní úpravou se předmětná specializace přirozeně oddělila a osamostatnila, ale nevyřešeným problémem je přechodové období. Kromě jediné výjimky nemají totiž znalci (a dokonce ani Kriminologický ústav) zapsaní podle staré právní úpravy, kteří se touto problematikou zabývají, předmětnou specializaci zapsanou.

Znalecká obec často upozorňuje na to, že jim zadavatelé posudků nezadávají správné otázky, například zadavatelé nerozlišují rozdíl mezi skutkovým a právním závěrem v otázce pravosti podpisu zůstavitele na závěti, a tedy zda je závěť platná či neplatná (to už je právní závěr uskutečněný na základě znaleckého posudku). Je téma zadávání „správných“ otázek Vaší společností řešeno?

I v našem oboru (resp. oborech) se občas setkáváme s nevhodně formulovanou odbornou otázkou či dokonce otázkou zaměřenou na právní, nikoliv skutkový závěr. Z vlastních zkušeností bych pak řekla, že právní otázky jsou nejčastěji kladeny při výslechu znalce. SPP pro své členy každoročně pořádá vzdělávací semináře mj. zaměřené na znalecké právo, na kterých je i tato problematika řešena. A jak už jsem zmínila, i naše zkušební testy jsou příležitostí pro diskuzi nad srozumitelností zadání znaleckého úkolu a správností formulace odborné otázky.

Vaše znalecké zkoumání je odvislé od srovnávacího materiálu, v současné době mám pocit, že méně píšeme v ruce. Jsou případy, kdy nemáte srovnávací materiál častý a jak se s tím při znaleckém zkoumání vypořádáváte?

Případy, kdy se nepodaří zajistit žádný srovnávací materiál anebo rozsahem nevyhovující srovnávací materiál, jsou zatím našťastí výjimečné. Pravdou ale je, že v posledních letech je zajišťování srovnávacího materiálu čím dál náročnější a zdoluhavější. Situace se také může v krátké budoucnosti výrazně změnit vlivem postupné digitalizace státní správy, která je v tomto případě proti nám.

Srovnávací materiál je vedle sporného materiálu pro nás alfa omegou. A často jsou primárním srovnávacím materiálem dokumenty s podpisy a písmem právě z veřejné správy, jako jsou např. žádosti o vydání občanského průkazu, řidičského oprávnění a cestovního pasu. Digitalizace veřejné správy, elektronické podávání žádostí, kratší lhůty archivování fyzicky podávaných dokumentů a nahrazování vlastnoručních podpisů za podpisy snímané digitálně (avšak s absencí biometrických dat), mohou do budoucna činit nemalé problémy při zajišťování srovnávacího materiálu.

Při naší znalecké činnosti jsme navíc závislí na součinnosti zadavatele. Bohužel se v praxi často stává, že zejména civilní soudy nechtějí zajišťovat srovnávací materiály z veřejné správy a překlápějí povinnost předložení srovnávacího materiálu jen na účastníky řízení,

což není ideální řešení. Pokud nám zadavatel anebo účastník řízení neposkytne součinnost, nezbyvá, než tuto skutečnost uvést do posudku. Největší úskalí pak obvykle bývá při zadávání posudků ze strany soukromých osob; ty v mnoha případech nejsou schopny znalci předložit dostatečně rozsáhlý a kvalitní srovnávací materiál. Osobně jim v takovém případě zadávání znaleckého posudku rozmlouvám.

Jak získáváte nové členy a co pro členství musí zájemci učinit?

SPP se za dobu svého působení dostala do povědomí znalců a policejních expertů působících v oblasti forenzní identifikace pisatele ručního písma. Noví členové nám zpravidla přicházejí na doporučení svých kolegů, stávajících členů spolku.

Jádro členské základny SPP je stabilní, ale samozřejmě se členská základna v průběhu let přirozeně mění. U některých členů se mění i členství, které může být kmenové, řadové nebo čestné. O vzniku členství rozhoduje Rada. Pro vznik kmenového členství se pak vyžaduje jednohlasný konsensus všech členů Rady. Doposud se nestalo, že by Rada spolku žádosti o členství nevyhověla.

Podle platných stanov spolku může být za kmenového člena přijata fyzická nebo právnická osoba, která je plně svéprávná, je jako znalec (znalecká kancelář, znalecký ústav) zapsaná v seznamu znalců pro oblast zkoumání ručního písma, podá řádně vyplněnou žádost o členství¹ a souhlasí se stanovami a dalšími interním předpisy spolku a je připravena se aktivně podílet na naplňování stanoveného účelu spolku. Pro přijetí za řadového člena spolku platí tytéž pravidla s výjimkou, že tato osoba nemusí být zapsaná jako znalec v seznamu znalců a její členství písemně doporučí alespoň jeden kmenový člen spolku.

Poprvé v historii našeho spolku máme od podzimu letošního roku 3 čestné členy, a to znalkyni Václavu Musilovou, znalkyni Jiřinu Strakovou a znalce Jiřího Straku. Čestné členství jim bylo přiznáno jako významným osobnostem, které se aktivně podílí na rozvoji a propagaci oboru a které se zasloužili o podporu a rozvoj písmoznalectví.

Proč byste kolegům doporučila, aby byli členy Československé společnosti pro písmoznalectví?

Členství ve spolku přispívá ke zvyšování profesní způsobilosti, ale také poskytuje příležitost k navázání osobních kontaktů a neformální spolupráci mezi členy. Nemalým přínosem členství je sdílení individuálních zkušeností se znaleckou praxí každého z nás. V SPP uvítáme co nejširší zastoupení písmoznalců z ČR a SR, neboť jedině silná členská základna umožňuje plnit stanovené cíle a poslání spolku.

Jaké výzvy stojí před písmoznalectvím?

Řekla bych, že než výzvy před námi, tak v tuhle chvíli stojí výzvy před MSp. Jak už jsem nastínila, písmoznalectví je velmi malý obor, se zhruba 20 znalci v seznamu. Pokud se nezruší časové omezení platnosti oprávnění k výkonu znalecké činnosti znalců zapsaných podle staré právní úpravy, lze očekávat odchod znalců důchodového věku. A jen v našem

¹ Dostupná na <https://www.pismoznalectvi.org/o-spolku/clenstvi/zadost-o-clenstvi/>.

spolku je takových znalců 6; další pak najdeme v seznamu. Moc dobře si neumím představit fungování našeho oboru, pokud by ze dne na den více jak 1/3 znalců ukončila svoji činnost.

Písmoznalci jsou v současnosti zapsaní ve 3 různých soudních oborech, pod různě nazvanými specializacemi. To přehlednosti písmoznalectví nepřidává. Navíc kolegové zapsaní v „novém“ oboru expertíza písma jsou silně znevýhodněni, protože soudy ani Policie ČR si nový název znaleckého oboru neosvojili. Další výzvou pro MSp je tedy zařadit písmoznalce do jednoho soudního oboru a odvětví, se stejným názvem specializace. A v neposlední řadě je zapotřebí vyřešit zápis nově vzniklé specializace u znalců a Kriminalistického ústavu, kteří se zkoumáním biometrického podpisu a rukopisu zabývají.

STATISTICKÝ KOUTEK

Statistické informace ze seznamu znalců

Jako v předešlých číslech Bulletinu i nyní Vám, za pomoci seznamu znalců a tlumočnicků (<https://seznat.justice.cz/>) přinášíme přehled o vývoji počtu znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů.

Následující data jsou k redakční uzávěrce Bulletinu, tedy ke dni 9. prosince 2023 a jsou srovnána s daty redakční uzávěrky druhého čísla Bulletinu, která byla ke dni 16. září 2023.

Počet znalců je **5 655**, což je o 64 znalců méně.

Pozastavenou znaleckou činnost má **139** znalců, což je o 4 znalce více, než byl stav ke dni 16. září 2023.

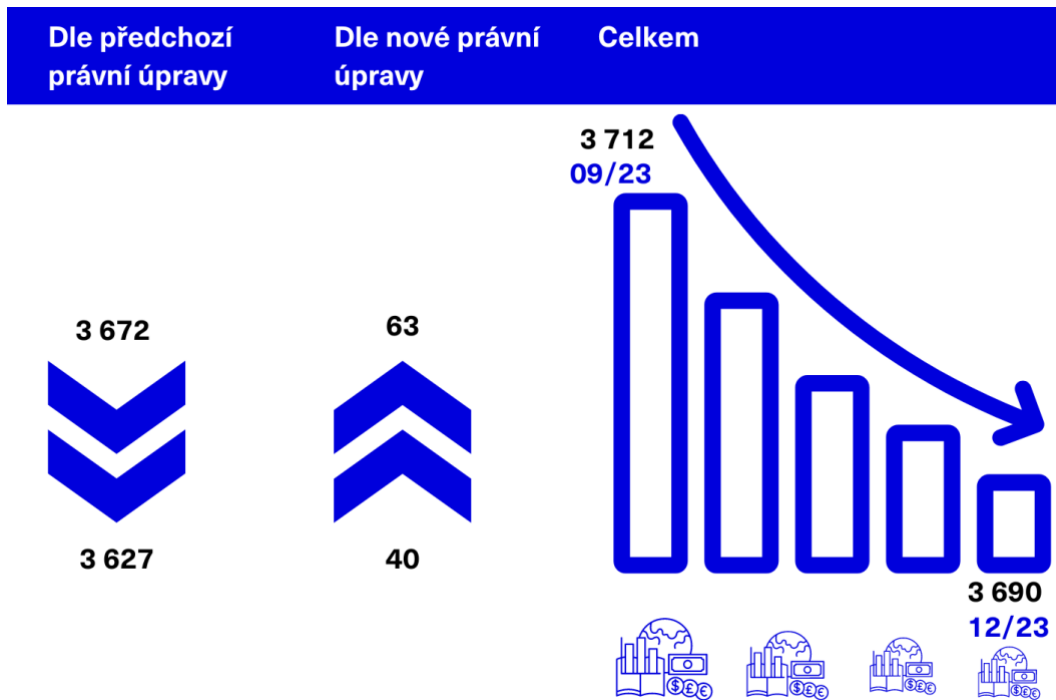
Zapsáno je **91** znaleckých kanceláří, což je o 3 kanceláře méně.

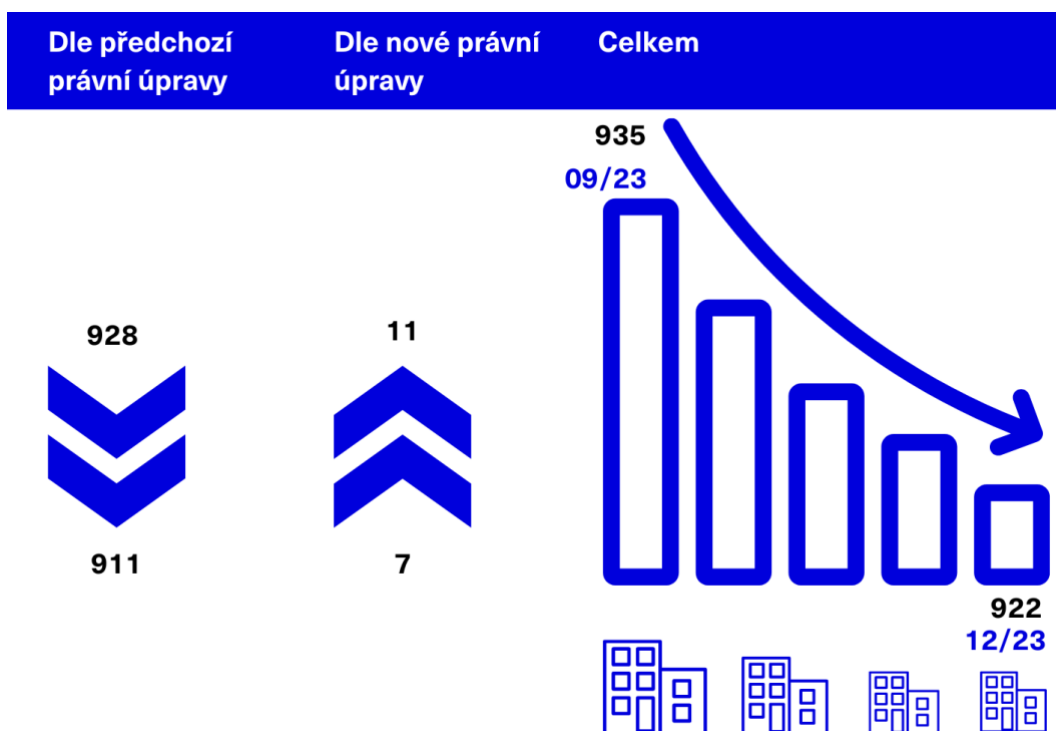
Zapsáno je **140** znaleckých ústavů, což je opět o 2 ústavy méně.

V oboru **Ekonomika** je podle předchozí právní úpravy zapsáno **3 627** znalců a podle nové právní úpravy je zapsáno **63** znalců. Ke dni 16. září 2023 bylo podle předchozí právní úpravy zapsáno 3 672 znalců a podle nové právní úpravy bylo zapsáno 40 znalců.

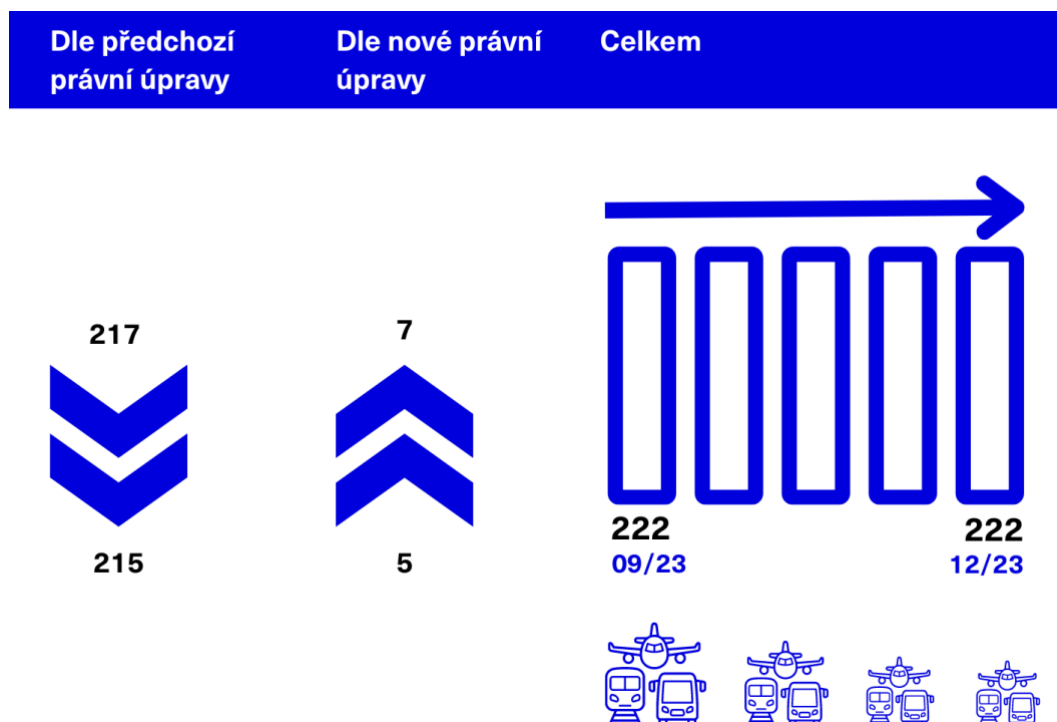

V oboru **Stavebnictví** je podle předchozí právní úpravy zapsáno **911** znalců, podle nové právní úpravy je zapsáno **11** znalců. Ke dni 16. září 2023 bylo podle předchozí právní úpravy zapsáno 928 znalců a podle nové právní úpravy bylo zapsáno 7 znalců.

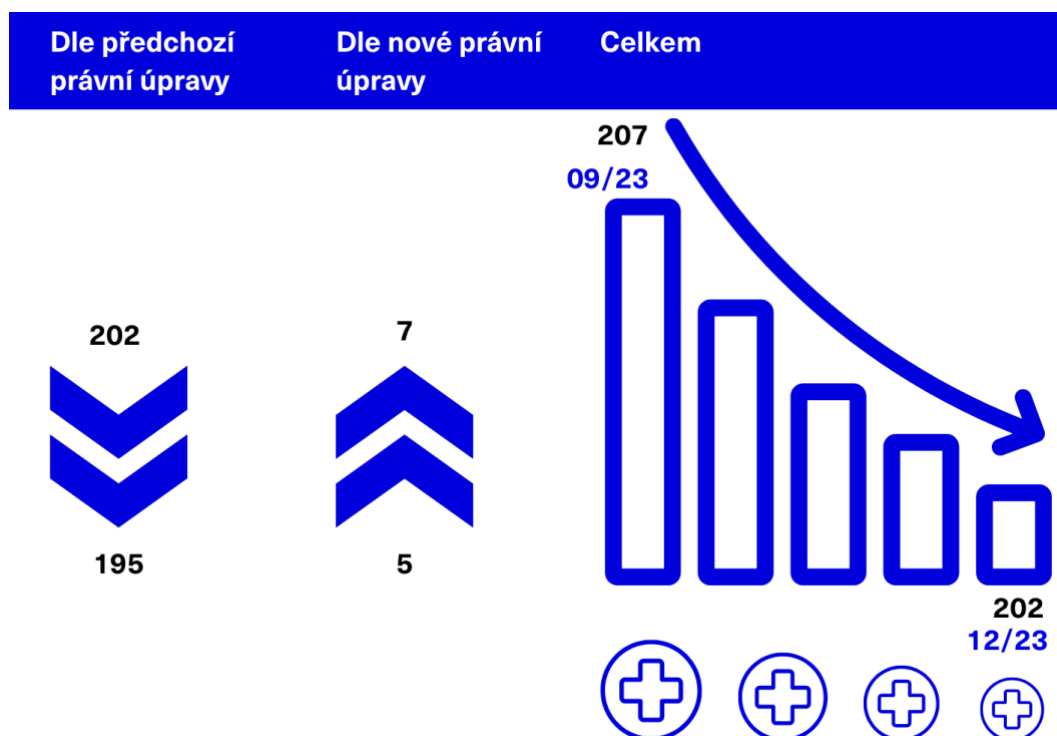

V oboru **Doprava** je podle předchozí právní úpravy zapsáno **215** značků, podle nové právní úpravy je zapsáno **7** značků. Ke dni 16. září 2023 bylo podle předchozí právní úpravy zapsáno 217 značků a podle nové právní úpravy bylo zapsáno 5 značků.

V oboru Zdravotnictví, odvětví **psychiatrie** je podle předchozí právní úpravy zapsáno **195** značků a podle nové právní úpravy je zapsáno **7** značků. Ke dni 16. září 2023 bylo podle předchozí právní úpravy zapsáno 202 značků, podle nové právní úpravy bylo zapsáno 5 značků.

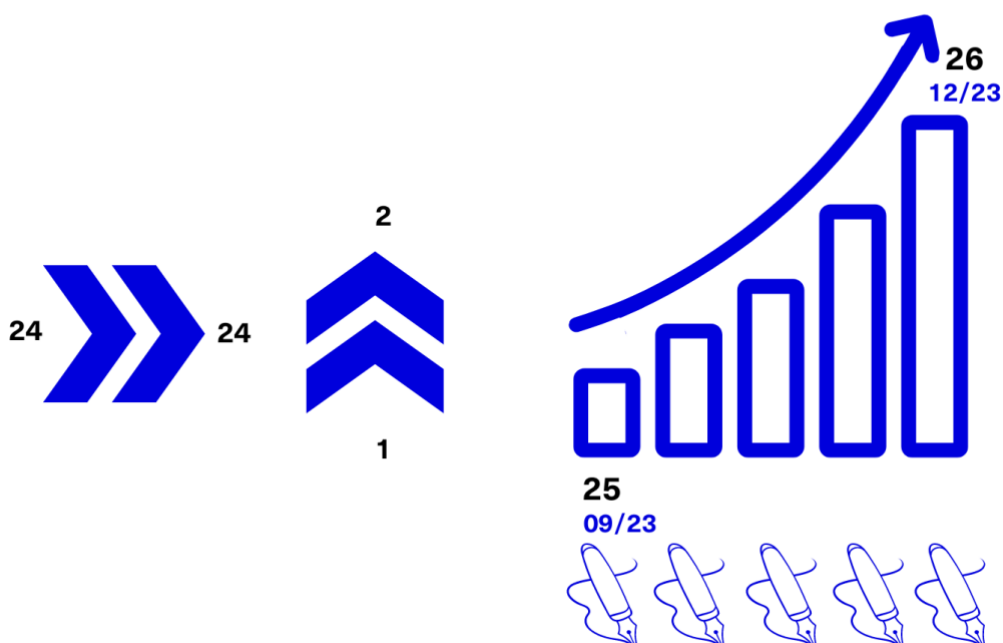

V oboru **Psychologie** je podle nové právní úpravy evidováno **9** znalců, což je o 1 znalce více než bylo dne 16. září 2023.

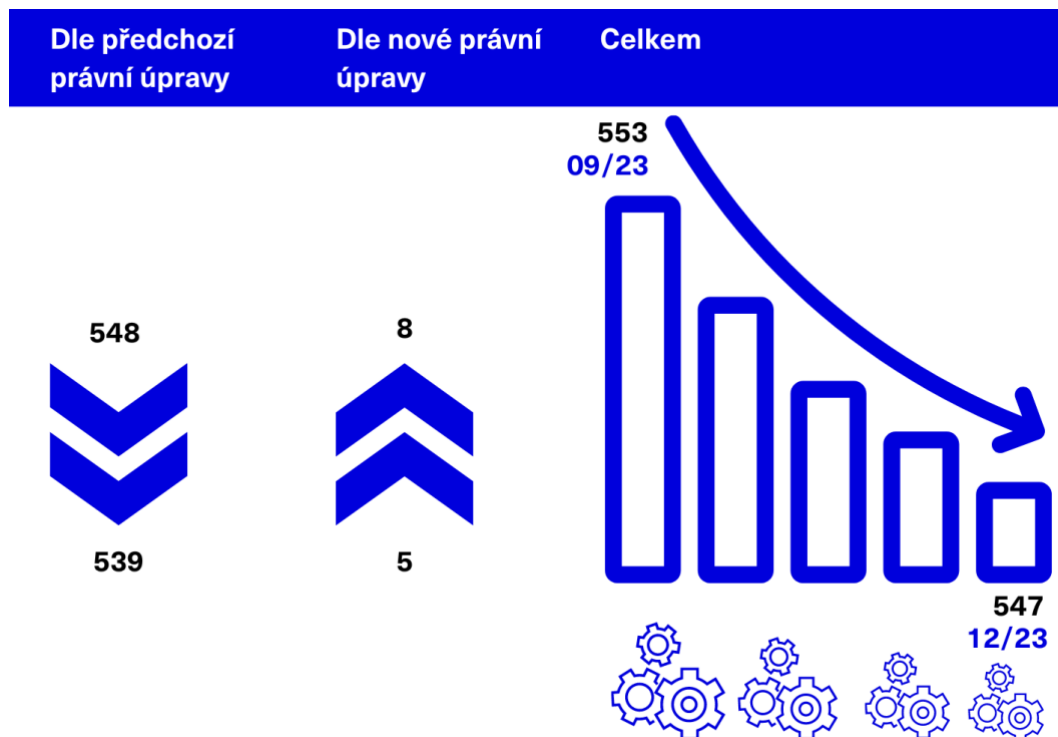

V oboru **Písmoznalectví** je podle předchozí právní úpravy zapsáno **24** znalců, podle nové právní úpravy (Expertíza písma) jsou zapsáni **2** znalci (jeden znalec obnovil znaleckou činnost po jejím dočasném pozastavení). Ke dni 16. září 2023 bylo podle předchozí právní úpravy zapsáno 24 znalců, podle nové právní úpravy 1 znalkyně.

Dle předchozí právní úpravy	Dle nové právní úpravy	Celkem
-----------------------------	------------------------	--------

V oboru **Strojírenství** je podle předchozí právní úpravy zapsáno **539** znalců, podle nové právní úpravy je zapsáno **8** znalců. Ke dni 16. září 2023 bylo podle předchozí právní úpravy zapsáno 548, podle nové právní úpravy bylo zapsáno 5 znalců.

Statistické informace z důvodové zprávy k novele ZnalZ

Nedílnou součástí návrhu novely ZnalZ, kterou Ministerstvo spravedlnosti představilo v listopadu je i tzv. důvodová zpráva.² Jejím cílem je vysvětlit potřebnost a účelnost novely, ale též vyhodnocení současného stavu právní úpravou regulované oblasti lidské činnosti. Z tohoto důvodu obsahuje důvodová zpráva cenné informace, které Ministerstvo spravedlnosti ve znalecké agendě shromažďuje.

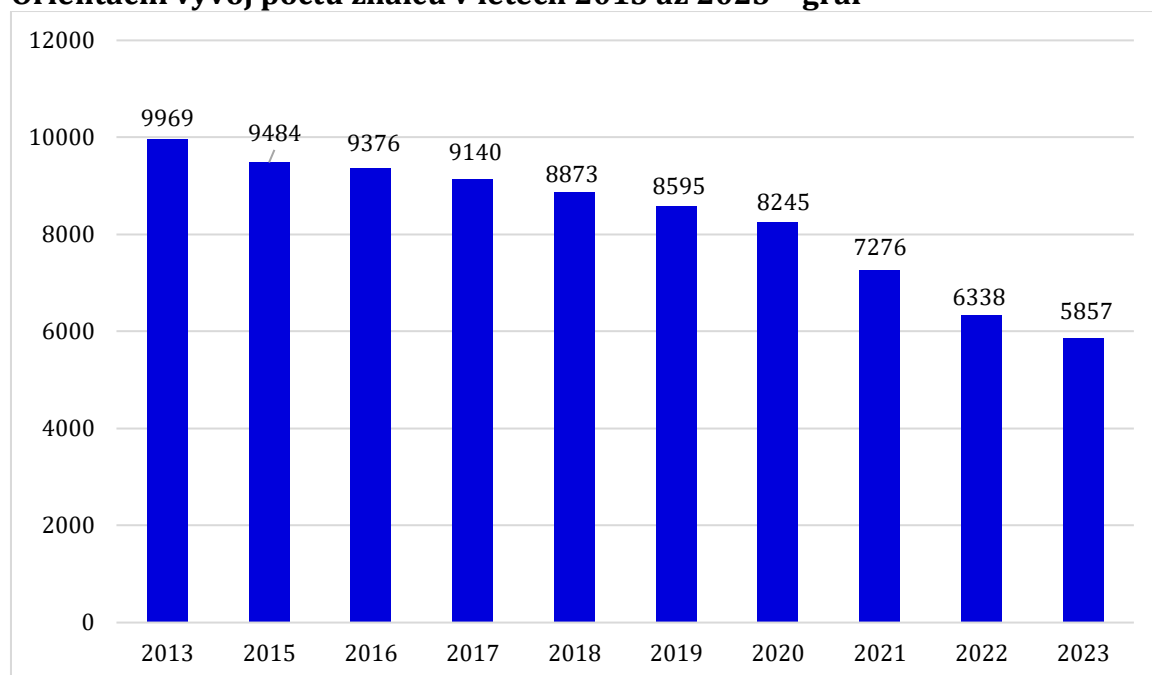
Následující tabulky a grafy ukazují vývoj počtu znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů, dále aktuální stav jejich přelicencování a počet udělených pokut.

Orientační vývoj počtu znalců v letech 2013 až 2023									
3/201	5/201	1/201	2/201	1/201	1/201	1/202	1/202	3/202	9/202
3	5	6	7	8	9	0	1	2	3
9 969	9 484	9 376	9 140	8 873	8 595	8 245	7 276	6 338	5 857

* Údaj za rok 2014 není k dispozici.

² Tabulky a grafy uvedené v důvodové zprávě (č. j.: 400/2014-LO-SP) jsou dostupné zde: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCXKG9LQO/>.

Orientační vývoj počtu znalců v letech 2013 až 2023 – graf

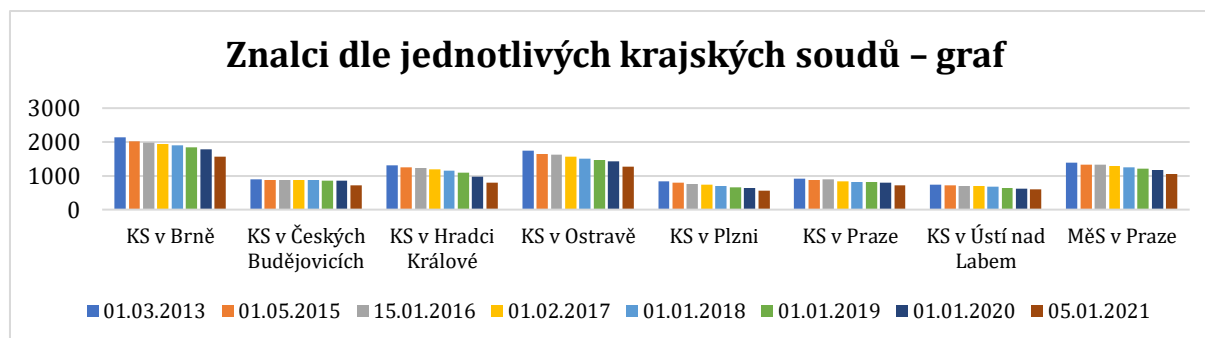
* Údaj za rok 2014 není k dispozici.

Vývoj počtu znalců dle jednotlivých krajských soudů v letech 2013 až 2017				
	03/2013	05/2015	01/2016	02/2017
KS v Brně	2 140	2 019	1 980	1 948
KS v Českých Budějovicích	890	866	869	877
KS v Hradci Králové	1 305	1 251	1 223	1 190
KS v Ostravě	1 740	1 638	1 622	1 563
KS v Plzni	842	795	765	740
KS v Praze	920	873	886	838
KS v Ústí nad Labem	734	718	705	697
MěS v Praze	1 398	1 324	1 326	1 287
	9 969	9 484	9 376	9 140

Vývoj počtu znalců dle jednotlivých krajských soudů v letech 2018 až 2021

	01/2018	01/2019	01/2020	01/2021
KS v Brně	1 892	1 845	1 785	1 568
KS v Českých Budějovicích	882	864	852	726
KS v Hradci Králové	1 146	1 089	970	806
KS v Ostravě	1 508	1 470	1 430	1 270
KS v Plzni	700	660	638	554
KS v Praze	824	815	790	710
KS v Ústí nad Labem	675	646	618	590
MěS v Praze	1 246	1 206	1 162	1 052
	8 873	8 595	8 245	7 276

Znalci dle jednotlivých krajských soudů - graf

Věk znalců: k březnu 2022 činil průměrný věk zapsaných znalců cca **63 let**.

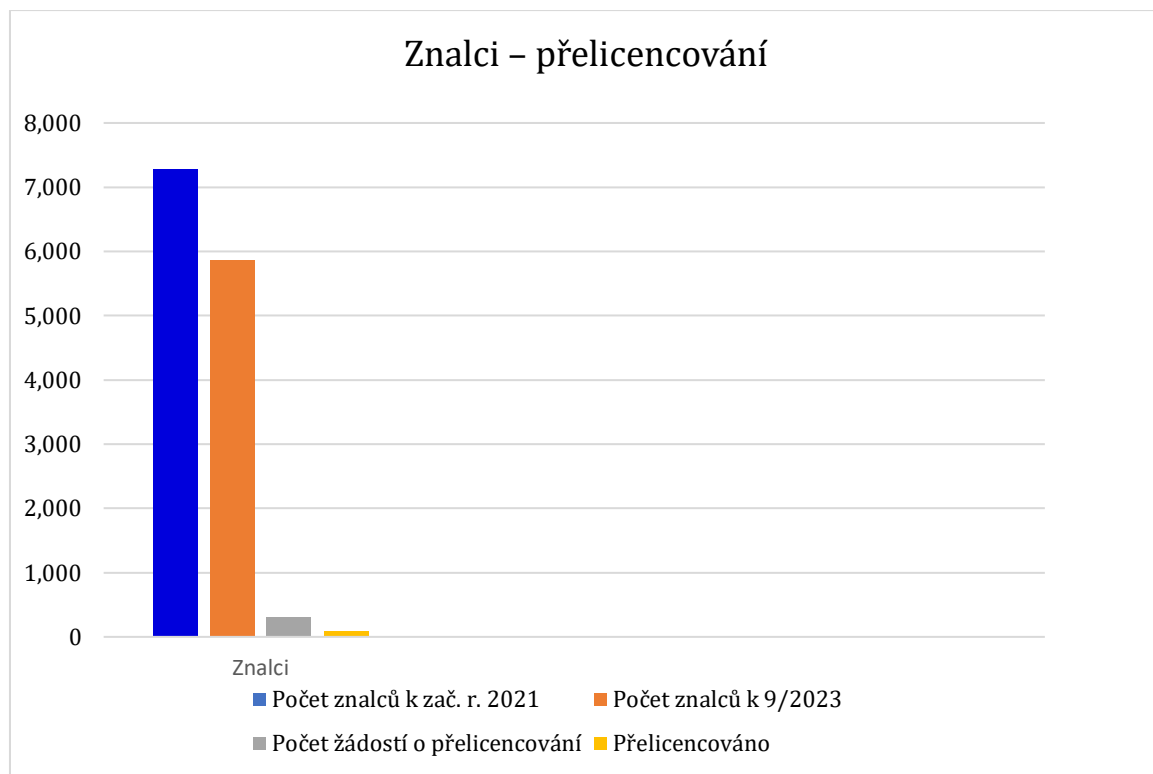
Vývoj počtu znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů v letech 2021 až 2023

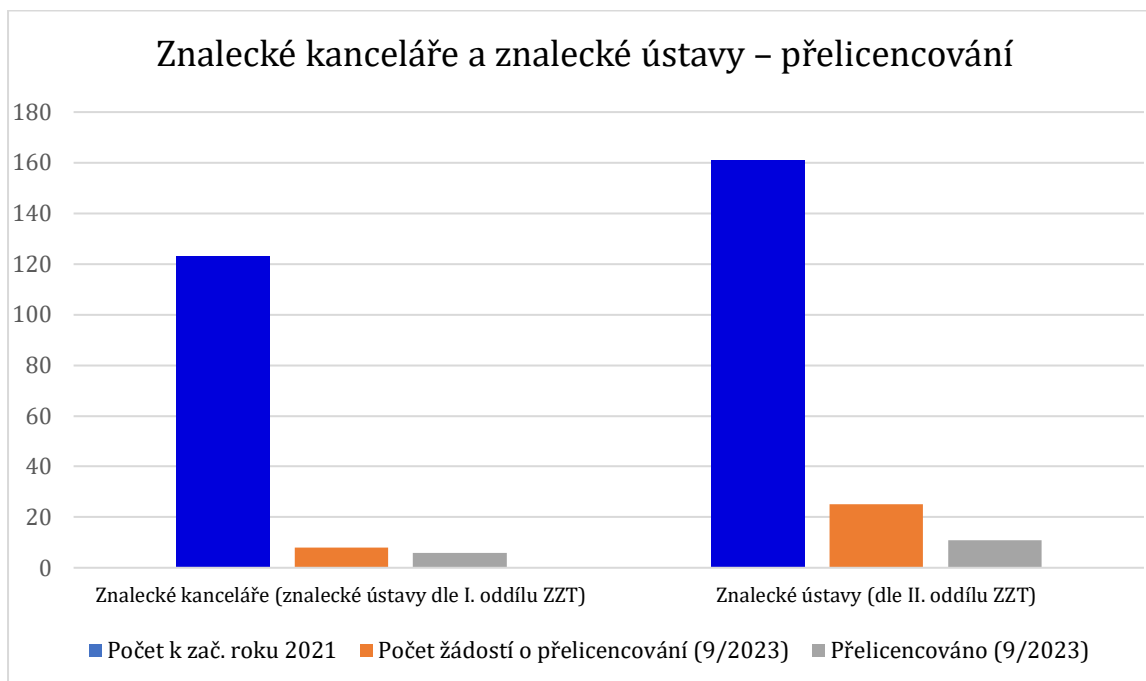
	4/2021	3/2022	2/2023	9/2023
Počet znaleckých kanceláří	123	118	99	96
Počet znaleckých ústavů	161	146	146	144

Žádosti o přelicensování znalců oprávněných k výkonu činnosti před 1. 1. 2021 podle zákona o znalcích a tlumočnících (ZZT)

	Počet zapsaných subjektů podle ZZT (zač. roku 2021)	Počet zapsaných subjektů podle ZZT (9/2023)	Počet žádostí o přelicensování (k 9/2023)	Z toho přelicensováno (k 9/2023)	Zbývající*
Znalci	7 276	5 857	309	87	222
Znalecké kanceláře (znalecké ústavy I. oddílu specializované na znaleckou činnost)	123	96	8	6	2
Znalecké ústavy (znalecké ústavy II. oddílu – vědecké ústavy, vysoké školy aj.)	161	144	25	11	14

* Případy v procesu přelicensování, nebo případy, kdy žádost byla vzata zpět, zamítnuta, nebo jiné důvody.

Žádosti o nové znalecké oprávnění podle nového znaleckého zákona od 1. 1. 2021

	Počet žádostí	Z toho zapsáno	Dosud neuzavřeno	Ostatní*
Znalci	142	20	85	37
Znalecké kanceláře	6	5	1	0
Znalecké ústavy	2	1	1	0

* Nekvalifikované žádosti, žádosti vzaté zpět nebo zamítnuté pro nesplnění podmínek pro zápis.

Znalecká odvětví s nedostatkovým počtem zapsaných znalců*	Stav k 1. 1. 2021	Stav k 9/2023	Úbytek
Psychiatrie	310	228	82
Sexuologie	34	27	7
Klinická psychologie	102	71	31
Psychologie	95	73	22

* Údaje jsou pouze orientační (před 1. 1. 2021 neexistoval odpovídající systém zápisu těchto oborů/odvětví/specializací).

Počet sankcí udělených ministerstvem od 1. 1. 2021

Rok	Pokuta	Napomenutí	Upuštění od potrestání	Celkem trestů
2021	6	1	1	7
2022	50	5	0	55
2023 (do 8/2023)	48	1	0	49

* Tabulka zahrnuje jak přestupky podle ZnalZ, tak i ZZT. Napomenutí bylo možné ukládat podle ZZT; dle výkladu ZnalZ napomenutí ukládat nelze.

Počet udělených sankcí od 1. 1. 2021 – podle právní kvalifikace

Rok	Porušení odborné péče (§ 39 odst. odst. 1 písm. b) ZnalZ)	Porušení řádného výkonu znalecké činnosti - fyzická osoba (§ 25a odst. 1 písm. a) ZZT)	Porušení řádného výkonu znalecké činnosti - právnická osoba (§ 25b odst. 1 písm. a) ZZT)
2021	0	6	2
2022	10	16	6
2023 (do 8/2023)	21	15	4

* Uvedené přestupky zahrnují více skutkových podstat, vč. neodevzdání znaleckého posudku včas.

CO SE DĚJE VE ZNALECTVÍ NA ÚROVNI MINISTERSTVA SPRAVEDLNOSTI

Ministerstvo spravedlnost připravilo návrh novely znaleckého zákona

Celý návrh změn znaleckého zákona včetně důvodové zprávy naleznete zde: <https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCXKG9LQ0/>.

Tzv. meziresortní připomínkové řízení bylo zahájeno dne 15. listopadu 2023 a bylo ukončeno dne 14. prosince 2023. V této době se mohla tzv. připomínková místa vyjádřit k předloženému návrhu. Následně bude probíhat vypořádání připomínek a návrh novely bude směřovat na Úřad vlády a následně do Poslanecké sněmovny.

Návrh novely v bodech:

- 1) Navrhovanou novelizací se ruší časové omezení platnosti oprávnění k výkonu znalecké činnosti znalců – fyzických osob zapsaných dle předchozí právní úpravy.
- 2) Prodlužuje se platnost znaleckého oprávnění znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů získaného podle předchozí právní úpravy o 3 roky (do 31. 12. 2028).
- 3) Částečně se mění podmínky pro výkon znalecké činnosti formou znalecké kanceláře a znaleckého ústavu (znalci zapojení do činnosti znalecké kanceláře nově nebudou muset disponovat zcela totožným rozsahem znaleckého oprávnění a bude jim umožněn výkon znalecké činnosti ve zbytkovém rozsahu znaleckého oprávnění samostatně; u znaleckých ústavů se ruší požadavek na výkon vědeckovýzkumné činnosti ve vztahu k oboru, odvětví a specializaci a zakotvením tzv. předního odborníka v příslušném oboru a odvětví se zobecňují požadavky na odbornost osob, jejichž pomocí bude moci být znalecká činnost znaleckého ústavu vykonávána).
- 4) Novela navrhuje zrušení povinného pojištění pro případ povinnosti nahradit újmu způsobenou v souvislosti s výkonem znalecké činnosti u znalců
- 5) Změny podmínek složení vstupní zkoušky znalce (zrušení časového omezení platnosti obecné části vstupní zkoušky při žádosti o rozšíření rozsahu znaleckého oprávnění a zkrácení lhůty pro další možné opakování vstupní zkoušky znalce z 5 let na 3 roky).
- 6) Navrhuje se i prodloužení lhůt pro zápis povinných údajů ze strany znalců do informačního systému evidence posudků na 30 dnů a v případě údaje o vyúčtovaném a přiznaném znalečném až na 90 dnů (dosud 5 pracovních dnů)
- 7) Navrhuje se (ve třech variantách) i dílčí novelizace zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu § 127 a § 127a), kterou chce Ministerstvo spravedlnosti snížit míru nadužívání znaleckých posudků (zejm. soukromých zadavatelů), ke zefektivnění soudního řízení a v konečném důsledku i ke zvýšení dostupnosti znalců, primárně pro zadavatele z řad orgánů veřejné moci:

Jde o tyto varianty:

VARIANTA I **§ 127a OSŘ**

Jestliže znalecký posudek předložený účastníkem řízení má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku ostatním účastníkům bylo před vypracováním znaleckého posudku umožněno vyjádřit se v přiměřené lhůtě k osobě znalce, oboru a odvětví, ve kterých má být znalecký posudek podán, k zadání a podkladům, ze kterých má znalec vycházet, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Soud umožní znalci, kterého některá ze stran požádala o znalecký posudek, nahlédnout do spisu nebo mu jinak umožní seznámit se s informacemi potřebnými pro vypracování znaleckého posudku.

VARIANTA II **§ 127a OSŘ**

Jestliže znalecký posudek předložený účastníkem řízení má všechny zákonem požadované náležitosti, a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Soud umožní znalci, kterého některá ze stran požádala o znalecký posudek, nahlédnout do spisu nebo mu jinak umožní seznámit se s informacemi potřebnými pro vypracování znaleckého posudku.

(1) Jestliže účastník obstará znalecký posudek s předchozím souhlasem soudu, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem.

(2) Návrh na udělení souhlasu s obstaráním znaleckého posudku musí obsahovat označení osoby znalce, oboru a odvětví, ve kterých má být znalecký posudek podán, zadání a označení podkladů, ze kterých má znalec vycházet, a souhlas znalce, že se zpracováním znaleckého posudku souhlasí.

(3) Soud o návrhu na udělení souhlasu s obstaráním znaleckého posudku vyrozumí ostatní účastníky řízení a umožní jim se k návrhu vyjádřit.

(4) Soud souhlas s obstaráním znaleckého posudku udělí s případným doplněním podle vyjádření ostatních účastníků, pokud

- a) je ustanovení znalce důvodné podle § 127 a
- b) nejsou tu důvody pro vyloučení znalce nebo pro odmítnutí podání znaleckého úkonu podle zvláštního zákona.

(5) Soud umožní znalci, kterého některá ze stran navrhla, nahlédnout do spisu nebo mu jinak umožní seznámit se se zdroji dat potřebnými pro vypracování znaleckého posudku. Ustanovení § 127 odst. 4 se použije obdobně.

VARIANTA III

§ 127 OSŘ

(1) Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, vyžádá soud u orgánu veřejné moci odborné vyjádření. Jestliže pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující nebo je-li pochybnost o správnosti podaného odborného vyjádření, ustanoví soud znalce. Soud znalce vyslechne; znalci může také uložit, aby posudek vypracoval písemně. Je-li ustanoveno několik znalců, mohou podat společný posudek. Místo výslechu znalce může se soud v odůvodněných případech spokojit s písemným posudkem znalce.

(2) Je-li pochybnost o správnosti posudku nebo je-li posudek nejasný nebo neúplný Má-li soud sám nebo na základě vyjádření účastníků pochybnost o správnosti posudku nebo je-li se mu posudek nejasný nebo neúplný, je nutno požádat znalce o vysvětlení. Kdyby to nevedlo k výsledku, soud požádá znalce, který znalecký posudek zpracoval, o jeho doplnění nebo nechá znalecký posudek přezkoumat jiným znalcem.

(3) Ve výjimečných, zvláště obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení, může soud ustanovit k podání znaleckého posudku nebo přezkoumání posudku podaného znalcem státní orgán, vědecký ústav, vysokou školu nebo instituci specializovanou na znaleckou činnost.

(4) Účastníkovi, popřípadě i někomu jinému, může předseda senátu uložit, aby se dostavil ke znalci, předložil mu potřebné předměty, podal mu nutná vysvětlení, podrobil se lékařskému vyšetření, popřípadě zkoušce krve, anebo aby něco vykonal nebo snášel, jestliže to je k podání znaleckého posudku třeba.

(5) Za vydání odborného vyjádření podle odstavce 1 náleží finanční úhrada, stanoví-li tak zvláštní předpis.

§ 127a OSŘ

(1) Jestliže znalecký posudek předložený účastníkem řízení má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Soud umožní znalci, kterého některá ze stran požádala o znalecký posudek, nahlédnout do spisu nebo mu jinak umožní seznámit se s informacemi potřebnými pro vypracování znaleckého posudku.

(2) Soud umožní ostatním účastníkům se v přiměřené lhůtě vyjádřit k vypracovanému znaleckému posudku, a to zejména k osobě znalce, oboru a odvětví, ve kterých znalecký posudek podal, k zadání a podkladům, ze kterých znalec vycházel. Ustanovení § 127 odst. 2 se použije obdobně.

Z rozhodovací činnosti Ministerstva spravedlnosti – dnes zaměřeno na přešůpek nesplnění oznamovací povinnosti zahájení trestního stíhání či pravomocného odsouzení

V dnešní rubrice „Z rozhodovací činnosti Ministerstva spravedlnosti“ se zaměříme na oznamovací povinnost znalce v případě, že začal být trestně stíhán ze zločinu křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek (§ 346 Trestního zákona). Nejdříve se zaměříme na relevantní ustanovení dotčených právních předpisů a postupně vysvětlíme jednotlivé části oznamovací povinnosti. V závěru pak představíme shrnutí pěti rozhodnutí se znalci, kteří předmětnou oznamovací povinnost porušili a byly ze strany Ministerstva spravedlnosti pokutováni.

Dotčená ustanovení § 24 ZnalZ, § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ, § 39 odst. 2 písm. b) ZnalZ a § 346 TZ

§ 24 Oznamovací povinnost znalce

Znalec je povinen oznámit ministerstvu veškeré skutečnosti, které mohou vést k pozastavení nebo zániku znaleckého oprávnění, a to neprodleně, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost.

§ 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ Znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav se dopustí přešůpku tím, že v rozporu s § 24 nesplní svou oznamovací povinnost řádně nebo ve stanovené lhůtě.

§ 39 odst. 2 písm. b) ZnalZ Za přešůpek se uloží pokuta do 250000 Kč, jde-li o přešůpek podle odstavce 1 písm. f), i), k) nebo l),

§ 346 Trestního zákona

Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek

(1) Kdo jako znalec podá nepravdivý, hrubě zkreslený nebo neúplný znalecký posudek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

(2) Kdo jako svědek nebo znalec před soudem nebo před mezinárodním soudním orgánem, před notářem jako soudním komisařem, státním zástupcem nebo před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, anebo před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky

- a) uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí nebo pro zjištění vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, nebo
- b) takovou okolnost zamlčí,

bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

(3) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch, nebo
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu jiného vážně poškodit v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu.

(4) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2 jako člen organizované skupiny,
- b) způsobí-li takovým činem značnou škodu, nebo
- c) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch.

(5) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 škodu velkého rozsahu, nebo
- b) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu.

Co § 24 ZnalZ znalcům ukládá za povinnost?

§ 24 ZnalZ ukládá znalcům několik oznamovacích (notifikačních) povinností. Jedná se o povinnost oznámit skutečnosti, které mohou vést k rozhodnutí o pozastavení ([viz § 14 ZnalZ](#)) nebo zániku znaleckého oprávnění ([viz § 13 ZnalZ](#)).

Oznamovací povinnost se vztahuje na následující skutečnosti:

1. zahájení trestního stíhání znalce pro trestný čin;
2. vzetí znalce do vazby nebo jeho nástup do výkonu trestu odnětí svobody;
3. existence zdravotních nebo jiných závažných důvodů dlouhodobě znemožňujících výkon znalecké činnosti;
4. zahájení řízení o omezení svéprávnosti znalce;
5. znalec přestal splňovat podmínky pro výkon znalecké činnosti podle [§ 5 ZnalZ](#);

6. existence zdravotních nebo jiných závažných důvodů dlouhodobě znemožňujících znalci vykonávat činnost nebo ji provádět s odbornou péčí, pokud oprávnění vykonávat činnost nebylo pozastaveno;
7. počet znaleckých posudků vypracovaných znalcem zapsaným v seznamu déle než pět let v uplynulých 5 letech nepřesahuje 3 znalecké posudky;
8. v případě znaleckých ústavů absence alespoň jednoho znalce oprávněného k výkonu znalecké činnosti, jehož prostřednictvím znalecký ústav vykonává znaleckou činnost, nebo osob zapojených do vědeckovýzkumné činnosti, vykonává-li ústav znaleckou činnost pomocí těchto osob;
9. v případě znaleckých kanceláří absence alespoň dvou znalců oprávněných k výkonu znalecké činnosti, jejichž prostřednictvím kancelář vykonává znaleckou činnost.

Znalec má povinnost informovat Ministerstvo spravedlnosti neprodleně po vzniku rozhodné skutečnosti, zákon také stanovil krajní limit pro oznámení a tím je 10 pracovních dnů ode dne, kdy tato skutečnost nastala. Pokud by oznámení znalec neprodleně či do 10 pracovních dnů neučil, vystavuje se postihu za přestupek. Jedná se o novinku, kterou ZnalZ 1967 obdobnou povinnost znalcům neukládal. Jeho zavedení dává možnost Ministerstvu spravedlnosti získat informace o osobních poměrech znalců, které potřebuje k rozhodování, zda nenastaly důvody k pozastavení či ukončení znaleckého oprávnění.

K naplnění účelu oznamovací povinnosti – postačí oznámení od orgánu veřejné moci (např. policie či soud), nebo musí oznámení učinit i znalec?

Je důležité upozornit i na to, že oznamovací povinnost o skutečnostech, které se týkají znalců mají i orgány veřejné moci ([§ 36 odst. 2 a 3 ZnalZ](#)). Je tedy zřejmé, že některá oznámení budou docházet Ministerstvu spravedlnosti duplicitně, avšak oznámí orgánu veřejné moci nezprošťuje znalce rozhodné skutečnosti oznámit. Jak plyne z rozhodnutí ministerstva č.j. MSP-145/2022-OINS-SRZT/8 ze dne 21. února 2023 (rozhodnutí je rozvedeno níže v textu) je účelem oznamovací povinnosti zajištění důvěryhodnosti znalců, respektive zajištění výkonu znalecké činnosti toliko bezúhonnými osobami, u nichž se lze spolehnout na jejich mravní integritu. Ze skutečnosti, že zákonodárce uložil oznamovací povinnost více subjektům, lze dovozovat, že tomuto chráněnému zájmu přikládal důležitost. Naopak z ní nelze dovozovat, že splnění povinnosti orgánem veřejné moci zbavuje znalce odpovědnosti za přestupek, což uvedlo v rozhodnutí č. j. MSP-5/2022-OINS-SRZT/6 ze dne 8. prosince 2022 (rozhodnutí je rozvedeno níže v textu). Skutečnost, že se ministerstvo dozvědělo o rozhodné skutečnosti jiným způsobem než od znalce, nemůže být považována za okolnost vylučující protiprávnost. Ke splnění oznamovací povinnosti je totiž třeba aktivního konání znalce.

Co vše se má oznamovat a co vše lze zahrnout pod pojem „veškeré skutečnosti“, která § 24 ZnalZ obsahuje?

Předmětem oznámení mají být jen objektivní skutečnosti, které nastávají nezávisle na jejich hodnocení (vzetí do vazby, nástup k výkonu trestu odnětí svobody, zahájení trestního stíhání nebo řízení o omezení svéprávnosti, zdravotní nebo jiné závažné překážky výkonu znalecké činnosti, pravomocné rozhodnutí o úpadku, pravomocné odsouzení za trestný čin – [§ 9 odst. 1 ZnalZ](#)), a nikoli subjektivně vnímané skutečnosti, které teprve mají být předmětem vyhodnocení oznámení ze strany Ministerstva

spravedlnosti a povedou v rozhodnutí, zda nastaly důvody pro pozastavení či ukončení znalecké činnosti.

Co mají znalci popsat? – Jak mají znalci oznamovací písemnost koncipovat?

Aby znalec řádně splnil svou oznamovací povinnost, musí danou skutečnost nejen označit a popsat, ale také ji musí hodnověrně doložit. Jako důkaz se nabízí např. lékařské zprávy a různé listiny. Pokud znalceva oznamovací povinnost plyne z rozhodnutí orgánu veřejné moci, může připojit jeho kopii. K formálnímu splnění oznamovací povinnosti jistě postačí Řádná identifikace listiny vydaná orgánem veřejné moci (zejména označení orgánu veřejné moci, datum a spisová značka či čísla jednací) a citování výroku.

Kdy 10denní lhůta pro oznámení začíná běžet a kdy končí?

Lhůta počíná běžet od pracovního dne následujícího po dni, kdy nastala rozhodná skutečnost, např. vzetí do vazby, nástup k výkonu trestu odnětí svobody, zahájení trestního stíhání...). Případně se za počátek lhůty považuje první pracovní den následující po dni, o němž je jisto, že skutečnost rozhodující pro počátek běhu lhůty již nastala [\[§ 40 odst. 1 písm. a\) SpŘ\]](#). Lhůta podle § 24 ZnalZ je lhůtou procesní což znamená, že si znalec splní svou povinnost, pokud nejpozději poslední den lhůty učiní podání u Ministerstva spravedlnosti, nebo v poslední den lhůty podá poštovní zásilku adresovanou Ministerstvu spravedlnosti, která obsahuje oznámení. Oznámení je samozřejmě možné učinit v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky znalce.

Použitá literatura:

- DÖRFL, Luboš. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-823-8.
- Studijní materiál k přípravě na obecnou část vstupní zkoušky znalce podle zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Metodická a studijní pomůcka pro znalce a žadatele o znalecké oprávnění. Verze č. 2 aktualizovaná ke dni 12. 8. 2022 (formální korektury a revize textu). Vydává: Ministerstvo spravedlnosti České republiky, Odbor insolvenční a soudních znalců, Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2, Autor: JUDr. Vladimír Sharp. Praha, 2022.
- Důvodová zpráva ze dne 17. ledna 2018 k návrhu zákona o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech.

Jednotlivá rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti

1. Neoznámení pravomocného odsouzení

Rozhodnutí (příkaz) č. j. [MSP-48/2021-OINS-SRZT/3](#) ze dne 18. listopadu 2022

Výrok rozhodnutí: Znalec je vinen tím, že Ministerstvu spravedlnosti v zákonné lhůtě neoznámil, že byl rozsudkem soudu uznán vinným z úmyslného spáchání zločinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 1, odst. 4 písm. b) TZ a tedy v rozporu s § 24 ZnalZ neoznámil Ministerstvu spravedlnosti skutečnost, která vede k zániku znaleckého oprávnění podle § 14 odst. 1 písm. a) ZnalZ a to neprodleně,

nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost, čímž spáchal přestupek podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ.

Odůvodnění rozhodnutí: Znalci mají podle § 24 ZnalZ oznamovací povinnost spočívající ve sdělení veškerých skutečností, které mohou vést k pozastavení či zániku znaleckého oprávnění. Toto oznámení jsou znalci povinni učinit neprodleně, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost, resp. ode dne, kdy se znalec o této skutečnosti dozví. Jednou ze skutečností, na jejímž základě ministerstvo rozhodne o zrušení oprávnění vykonávat znaleckou činnost, je podle § 14 odst. 1 písm. a) ZnalZ situace, kdy znalec přestane splňovat podmínky pro výkon znalecké činnosti. Mezi tyto obligatorní podmínky, které znalci musí splňovat po celou dobu výkonu znalecké činnosti, patří podmínka bezúhonnosti. Dle § 9 odst. 1 ZnalZ podmínku bezúhonnosti nesplňuje osoba, která byla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin nebo trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s výkonem znalecké nebo podnikatelské činnosti, nehledí-li se na ni, jako by nebyla odsouzena. V daném případě rozsudek, kterým byl znalec odsouzen již nabyl právní moci (pozn. autora ministerstvo v rámci anonymizace předmětné datum vymazalo). Oznamovací lhůta marně uplynula, aniž by znalec splnil svou oznamovací povinnost, protože obviněný ministerstvu v této lhůtě ani po jejím uplynutí neoznámil, že byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin, dopustil se přestupku podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ. Ministerstvo nad rámec merita rozhodnutí, které se zabývalo porušením oznamovací povinnosti znalce, uvádí, že zánik znaleckého oprávnění znalce bylo zrušeno rozhodnutím ministerstva, č.j. MSP-1004/2021-OINS-SZN/8, ze dne 16. 9. 2021, nemá na trvání odpovědnosti obviněného za přestupek podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ vliv.

Pokuta a její odůvodnění: Znalci byla uložena pokuta ve výši 8 000 Kč. Ministerstvo se při úvaze o výši pokuty muselo vypořádat s povahou a závažností přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze podnikatelské činnosti znalce. Dále se ministerstvo muselo zohlednit významu zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen. Chráněným zájmem v projednávané věci je především společenský zájem na řádném výkonu znalecké činnosti, což v sobě rovněž zahrnuje plnění oznamovací povinnosti ohledně skutečností majících vliv na trvání znaleckého oprávnění řádně a ve stanovené lhůtě. Ministerstvo při stanovení výše pokuty přihlédlo k povaze podnikatelské činnosti obviněného. Z vlastní úřední evidence zjistilo, že znalec:

- v roce 2017 vypracoval 10 znaleckých posudků, z toho 8 pro soukromé osoby, výši odměny ministerstvo nezná,
- v roce 2018 vypracoval 13 znaleckých posudků, z toho 12 pro soukromé osoby, výši odměny ministerstvo nezná
- v roce 2019 vypracoval 14 znaleckých posudků, z toho 13 pro soukromé osoby, výši odměny ministerstvo nezná.
- Údaje za rok 2020 a 2021 nemá ministerstvo k dispozici³. Protože obviněný většinu posudků vypracoval pro soukromé osoby, neřídila se výše jeho odměny vyhláškou, a tudíž ji nelze stanovit. Ministerstvo tedy neví, jaké příjmy obviněnému plynou ze znalecké činnosti, a může je toliko odhadovat, avšak z výpovědi znalce, která byla zaznamenána v rozsudku, plyne, že standardní odměna znalce za znalecký posudek byla 8 500 Kč. Z toho lze odhadovat, že příjmy

³ Pozn. autora – v uvedených letech byla zrušena povinnost předkládat znalecké deníky na krajské soudy a nebyla spuštěna evidence posudků

ze znalecké činnosti mohly činit u obviněného v roce 2017 přibližně 85 000 Kč, v roce 2018 přibližně 110 500 Kč a v roce 2019 přibližně 119 000 Kč. Ve vztahu k průměrné hrubé měsíční mzdě, která za druhé čtvrtletí roku 2022 představovala dle údajů Českého statistického úřadu 40 086 Kč, jsou příjmy obviněného z podnikatelské činnosti podprůměrné. Z toho správní orgán dovozuje, že znalecká činnost je u obviněného vedlejším příjmem a neplynou mu z ní nadprůměrné příjmy. Dále ministerstvo zjistilo, že znalec je důchodce a pobírá důchod ve výši 15 000 Kč a má ve společném jmění manželů dům. Na základě výše uvedených údajů a úvah tak ministerstvo dospělo k závěru, že pokuta představující pětinu průměrné hrubé měsíční mzdy a zároveň 53 % důchodu obviněného odpovídá individuálním poměrům pachatele a je způsobila ve vztahu k němu splnit výchovnou i preventivní funkci.

2. Neoznámení zahájení trestního stíhání – kauza 1.

Rozhodnutí č.j. [MSP-5/2022-OINS-SRZT/6](#) ze dne 8. prosince 2022

Výrok rozhodnutí: Znalkyně v oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie a odvětví zdravotnická odvětví různá, specializace klinická biochemie, je vinna tím, že v zákonné lhůtě 10 pracovních dnů Ministerstvu spravedlnosti neoznámila, že s ní bylo usnesením Policie České republiky (dále jen „Policie“) dne 1. 6. 2021 zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 1 TZ a tedy v rozporu s § 24 ZnalZ č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech neoznámila Ministerstvu spravedlnosti skutečnost, která může vést k pozastavení znaleckého oprávnění podle § 13 odst. 1 písm. a) zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, a to neprodleně, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost, čímž spáchala přešůpek podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ.

Vybraná skutková zjištění a obrana znalkyně: Ministerstvo spravedlnosti obdrželo od Policie vyrozumění, ze dne 2. 6. 2021, že bylo zahájeno (pozn. ministerstvo v rámci anonymizace datum vypustilo) trestní stíhání obviněné pro důvodné podezření ze spáchání přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 1 TZ. V návaznosti na dané vyrozumění si ministerstvo od Policie vyžádalo usnesení o zahájení trestního stíhání pro další posouzení a zjištění skutkového stavu věci. Ministerstvo dále obdrželo (pozn. opět anonymizováno datum obdržení písemnosti) obžalobu podanou státním zástupcem. Ministerstvo vydalo příkaz [pozn. datum bylo ministerstvem anonymizováno) jako první úkon v řízení o přestupku zahájeném z moci úřední. Proti příkazu se znalkyně bránila podáním odporu, a to prostřednictvím právního zástupce. Podaný odpor zrušil vydaný příkaz. Námitky znalkyně směřují proti právní kvalifikaci. Znalkyně uvedla, že Policie ihned informovala ministerstvo o tom, že zahájila její trestní stíhání, načež ministerstvo zahájilo z moci úřední řízení o pozastavení oprávnění vykonávat znaleckou činnost. Protože ministerstvo již bylo Policií vyrozuměno o zahájení řízení, úmysl zákonodárce byl tak dle znalkyně naplněn. Znalkyně dále rozporuje, zda bylo úmyslem zákonodárce stanovit, že zahájení trestního stíhání je důvodem k zahájení řízení o pozastavení oprávnění vykonávat znaleckou činnost, když má být ctěna presumpce nevinu vtělená do Listiny základních práv a svobod.

K naplnění účelu oznamovací povinnosti – postačí oznámení od Policie, nebo musí oznámení učinit i znalec? Skutečnost, že se ministerstvo dozvědělo o rozhodné skutečnosti jiným způsobem než od znalce, nemůže být považována za okolnost vylučující protiprávnost. Ke splnění oznamovací povinnosti je totiž třeba aktivního konání znalce. Ministerstvo v rozhodnutí.

Oznamovací povinnost znalce a možnost pozastavení znaleckého oprávnění z důvodů zahájení trestního stíhání znalce dle § 346 TZ: Podle § 24 ZnalZ je znalec povinen oznámit ministerstvu veškeré skutečnosti, které mohou vést k pozastavení nebo zániku znaleckého oprávnění, a to neprodleně, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost a dle § 13 odst. 2 písm. a) ZnalZ ministerstvo může v odůvodněných případech pozastavit oprávnění vykonávat znaleckou činnost, pokud bylo zahájeno trestní stíhání znalce pro trestný čin, a to do doby pravomocného skončení trestního stíhání; ministerstvo při pozastavení zohlední zejména, zda se jedná o trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem znalecké činnosti a zda se jedná o trestný čin, který ohrožuje důvěru v řádný výkon znalecké činnosti. Jak vyplývá z ustanovení § 24 ZnalZ, mají znalci oznamovací povinnost spočívající ve sdělení veškerých skutečností, které mohou vést k pozastavení či zániku znaleckého oprávnění. Toto oznámení jsou znalci povinni učinit neprodleně, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost, resp. ode dne, kdy se znalec o této skutečnosti dozví. Znalci jsou povinni oznamovat nejen skutečnosti zakládající povinnost ministerstva pozastavit či zrušit znalecké oprávnění, ale i skutečnosti představující fakultativní důvody pro pozastavení znaleckého oprávnění, kdy je správnímu orgánu dán prostor pro správní úvahu. Pro vznik a trvání oznamovací povinnosti tedy rovněž není rozhodující, zda k pozastavení či zániku znaleckého oprávnění skutečně dojde. Ve všech případech se jedná o skutečnosti objektivní, které nastávají nezávisle na jejich hodnocení a které nejsou předmětem dalšího zjišťování a objasňování. Trestní stíhání proti znalkyni bylo zahájeno dne [pozn. datum bylo ministerstvem anonymizováno], přičemž téhož dne bylo obviněné doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání. Znalkyni tímto dnem vznikla povinnost tuto skutečnost ministerstvu oznámit (vysvětlení lhůt viz výše v části „Kdy 10denní lhůta pro oznámení začíná běžet a kdy končí?“).

Odůvodnění rozhodnutí: Jelikož znalkyně ministerstvu neoznámila, že s ní bylo zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, porušila oznamovací povinnost stanovenou v § 24 ZnalZ, a tím spáchala přestupek podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ.

Pokuta a její odůvodnění: znalkyni byla uložena pokuta ve výši 120 000 Kč. Ministerstvo při určení druhu správního trestu a jeho výměře přihlédne zejména k povaze a závažnosti přestupku, k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem a k povaze podnikatelské činnosti fyzické osoby. Závažnost přestupku je dána významem chráněného zájmu, následky, okolnostmi, délkou doby, po kterou trvalo protiprávní jednání pachatele nebo protiprávní stav, počtem dílčích útoků. Chráněným zájmem v projednávané věci je především společenský zájem na řádném výkonu znalecké činnosti, což v sobě rovněž zahrnuje plnění oznamovací povinnosti ohledně skutečností majících vliv na trvání znaleckého oprávnění řádně a ve stanovené lhůtě. V konkrétním případě obviněná nesplnila oznamovací povinnost, čímž ohrozila zájem veřejnosti mít včas relevantní informace. Ministerstvo mohlo zahájit řízení o pozastavení licence jen díky tomu, že informace, které měla dodat obviněná, získalo z jiných zdrojů. Za skutečnost,

kteřá zvyšuje závažnost přestupku, ministerstvo považuje délku prodlení s plněním povinnosti. Znalčyně ve svém vyjádření neuvědla žádné důvody, které by svědčily v její prospěch. Ministerstvo při úvaze nad stanovením výše pokuty přihlédlo k povaze podnikatelské činnosti znalčyně. Z vlastní úřední evidence ministerstvo zjistilo, že znalčyně:

- za rok 2017 vypracovala [pozn. číslo vypracovaných posudků ministerstvo anonymizovala, ač v jiných kauzách tento údaj neanonymizovalo] znalečkých posudků s celkovou odměnou 5 109 678 Kč,
- za rok 2018 vypracovala [pozn. číslo opět ministerstvem anonymizováno] znalečkých posudků s celkovou odměnou 6 323 838 Kč,
- za rok 2019 vypracovala [pozn. číslo opět ministerstvem anonymizováno] znalečkých posudků s celkovou odměnou 8 825 527 Kč,
- Údaje za rok 2020 a 2021 nemá správní orgán k dispozici (pozn. v uvedených letech byla zrušena povinnost předkládat znalečké deníky na krajské soudy a nebyla spuštěna evidence posudků).

Ve vztahu k průměrné hrubé měsíční mzdě, která za druhé čtvrtletí roku 2022 představovala dle údajů Českého statistického úřadu 40 086 Kč, jsou příjmy znalčyně z podnikatelské činnosti nadprůměrné. Přepočteno na měsíční příjmy, pak v roce 2019 činil hrubý měsíční příjem obviněné ze znalečké činnosti 735 460 Kč, což představuje osmnáctinásobek průměrného měsíčního příjmu. Uložená pokuta 120 000 Kč představuje přibližně šestinu hrubého měsíčního příjmu obviněné dosažené znalečkou činností v roce 2019. V porovnání s ročním příjmem uložená pokuta představuje 1,36 % hrubého ročního příjmu ze znalečké činnosti za rok 2019. Ministerstvo při ukládání pokuty dále zohlednilo to, že obviněná zpracovává velké množství znalečkých posudků, proto nesplnění oznamovací povinnosti mělo značný dopad ve vztahu k zadavatelům posudků. Taktéž ministerstvo zohlednilo, že znalčyně svou znalečkou činností dosahovala mimořádně vysokých příjmů. Pokuta uložená byla stanovena tak, aby splňovala funkci správního trestu, neboť v případě nižší, by byla vůči příjmům obviněné zanedbatelná, a tedy bez účinku. Správní orgán má za to, že uložená pokuta odpovídá závažnosti spáchaného přestupku a je způsobilá ve vztahu k obviněné naplnit výchovnou i preventivní funkci.

3. Neoznámení zahájení trestního stíhání – kauza 2.

Rozhodnutí č. j. [MSP-145/2022-OINS-SRZT/8](#) ze dne 21. února 2023

Výrok rozhodnutí: Znalec [MUDr.] je vinen tím, že Ministerstvu spravedlnosti neoznámil, že s ním Policie České republiky zahájila trestní stíhání pro podezření ze spáchaní trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znalečkého posudku podle § 346 TZ a tedy v rozporu s § 24 ZnalZ ministerstvu neoznámil veškeré skutečnosti, které mohou vést k pozastavení nebo zániku znalečkého oprávnění, a to neprodleně, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost, čímž spáchal přestupek podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ.

Vybraná skutková zjištění a obrana znalce: Ministerstvo spravedlnosti přípisem Policie České republiky (pozn. datum anonymizováno) obdrželo vyrozumění o zahájení trestního stíhání znalce pro podezření ze spáchaní trestného činu křivé výpovědi a nepravdivého znalečkého posudku podle § 346 TZ. Policejní orgán také ministerstvu předložil usnesení o zahájení trestního stíhání. Z daného usnesení plyne, že policejní orgán se znalcem zahájil trestní stíhání pro podezření ze spáchaní trestného činu křivé

výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, a to v souvislosti s vypracováním znaleckého posudku z odvětví psychiatrie pro potřeby řízení o svéprávnosti a opatrovnictví u Obvodního soudu pro Prahu 9. Podle přípisu policejního orgánu bylo usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému již doručeno [pozn. datum bylo ministerstvem anonymizováno]. Obviněný se proti vydanému příkazu (pozn. ministerstvo v příkazu učinilo několik chyb, viz bod 3 odůvodnění rozhodnutí) bránil podáním odporu (viz body 7 a 8 odůvodnění rozhodnutí). Znalec v odporu uvedl, že skutek tak, jak jej ministerstvo vymezilo ve výroku příkazu, se nestal, protože ministerstvo při jeho vydání chybně ve výroku uvedlo, že k němu došlo v roce 2022 a nikoliv v roce 2021, a dále v odůvodnění uvedl, že usnesení policejního orgánu bylo vydáno v roce 2021, ale bylo mu doručeno v roce 2022. Tento omyl uvádí jako rozhodující důvod pro podání odporu. Ministerstvo námitku znalce uznalo za důvodnou, proto znalec vyrozumělo o změně vymezení skutku, kdy tato změna spočívala v opravě datace a čísla usnesení policejního orgánu. Z vyjádření znalce plyne, že nerozporuje skutečnost, že by se skutek stal, ale namítá, že se stal jiný rok. Dále znalec vznesl několik námitek k právní kvalifikaci skutku a k postupu správního orgánu. znalec má za to, že ministerstvo nepostupovalo správně, když jej podáním ze dne [datum] informoval o změně vymezení skutku, místo aby vydal opravné usnesení podle § 70 správního řádu. K této námitce ministerstvo uvedlo, že podáním odporu byl příkaz zrušen a řízení pokračovalo. Doručením příkazu bylo řízení zahájeno, ale příkaz jakožto rozhodnutí byl zrušen, a tedy postup podle [§ 70 s.ř.](#) se na něj nevztahoval. Správní orgán postupoval podle [§ 78 zákona o odpovědnosti za přestupky](#). Znalec byl vyrozuměn a věděl o tom, jaké jednání je mu kladeno za vinu a jaká je předběžná právní kvalifikace tohoto jednání. K obojímu dostal možnost se vyjádřit, a také tak učinil. Procesní práva znalce nebyla porušena. Znalec dále uvedl, že ve svém jednání nespátřuje společenskou škodlivost, a nedošlo tedy ke spáchání přestupku. Znalec se domníval, že oznámení učiní policejní orgán, a další úkony nejsou z jeho strany třeba. Jeho trestní stíhání mělo být údajně podmíněně zastaveno. Z uvedeného důvodu žádá zastavení přestupkového řízení. K této námitce ministerstvo uvedlo, že chráněným zájmem je v projednávané věci důvěryhodnost znalců, respektive zajištění výkonu znalecké činnosti toliko bezúhonnými osobami, u nichž se lze spolehnout na jejich mravní integritu. Ze skutečnosti, že zákonodárce uložil oznamovací povinnost více subjektům, lze dovozovat, že tomuto chráněnému zájmu přikládal důležitost. Naopak z ní nelze dovozovat, že splnění povinnosti orgánem veřejné moci zbavuje znalce odpovědnosti za přestupek. Zákon jasně definuje, že nesplnění oznamovací povinnosti ze strany znalce zakládá přestupek, a odpovědnosti za jeho spáchání se znalec nemůže zprostit poukazem na to, že oznamovací povinnost měl jiný subjekt; tím spíše ne, pokud neměl informace o tom, že tento subjekt oznamovací povinnost splnil. Skutečnost, zda jiný subjekt splnil oznamovací povinnost je pro posouzení odpovědnosti za přestupek irelevantní (viz v úvodu kapitoly – K naplnění účelu oznamovací povinnosti – postačí oznámení od orgánu veřejné moci (např. policie či soud), nebo musí oznámení učinit i znalec?).

Odůvodnění rozhodnutí: Usnesení o zahájení trestního stíhání bylo znalci doručeno [pozn. datum bylo ministerstvem anonymizováno]. Tímto dnem bylo trestní stíhání zahájeno. Znalci tak vznikla povinnost tuto skutečnost ministerstvu oznámit. Protože znalec ministerstvu v zákonné lhůtě ani po jejím uplynutí neoznámil, že s ním bylo zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku, porušil oznamovací povinnost stanovenou v § 24 ZnalZ, a tím naplnil formální znaky přestupku podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ. Jednání

znalce ohrozilo společenský zájem na výkonu znalecké činnosti osobami důvěryhodnými způsobem nikoliv bagatelním.

Pokuta a její odůvodnění: Znalci byla uložena pokuta ve výši 8 000 Kč. Při ukládání trestu ministerstvo přihlédlo k majetkovým poměrům znalce, které na výzvu ministerstvu doložil svým daňovým přiznáním k dani z příjmů fyzických osob za rok 2021. V něm je jako roční příjem znalce uvedena částka 496 184 Kč a jako základ daně částka 281 000 Kč. Správní orgán rovněž vzal v potaz důchodový věk obviněného. Ministerstvo má za to, že pokuta představující zhruba pětinu průměrné hrubé měsíční mzdy, která je na 3. čtvrtletí roku 2022 stanovena Českým statistickým úřadem na částku 39 858 Kč a zároveň necelá tři procenta daňového základu pro roční výpočet daně z příjmu obviněného, odpovídá individuálním poměrům pachatele a je způsobilá ve vztahu k němu splnit výchovnou i preventivní funkci.

4. Neoznámení zahájení trestního stíhání – kauza 3.

Rozhodnutí č.j. MSP-144/2022-OINS-SRZT/17 ze dne 25. dubna 2023

Výrok rozhodnutí: Znalec (MUDr.) je vinen tím, že Ministerstvu spravedlnosti neoznámil, že s ním bylo usnesením Městského ředitelství Policie zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 1 TZ a tím, že Ministerstvu spravedlnosti neoznámil, že s ním bylo usnesením Městského ředitelství Policie zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání pokračujícího přečinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst. 1, odst. 3 písm. a) TZ v jednočinném souběhu s pokračujícím přečinem podvodu podle § 209 odst. 1 TZ tedy nesplnil povinnost stanovenou v § 24 ZnalZ oznámit Ministerstvu spravedlnosti skutečnosti, které mohou vést k pozastavení znaleckého oprávnění, a to neprodleně, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost; čímž spáchal přestupky podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ.

Vybraná skutková zjištění a obrana znalce: Ministerstvem vyžádaná usnesení policejních orgánů dokládají, že znalci bylo nejprve dne [pozn. datum anonymizováno] a poté dne [pozn. datum anonymizováno] oznámeno, že orgány činné v trestním řízení zahájili jeho trestní stíhání pro možné spáchání trestných činů, kterých se dopustil při výkonu znalecké činnosti. Z evidence došlé pošty ministerstva bylo zjištěno, že znalec tyto skutečnosti ministerstvu neoznámil. Znalec takto zjištěný skutkový stav ve správním řízení nerozporoval; námitky, které v řízení vznesl, se týkaly právního posouzení věci a výše pokuty. V daném případě bylo se znalcem zahájeno trestní stíhání pro trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem znalecké činnosti. Ministerstvo proto rozhodlo o pozastavení jeho znaleckého oprávnění, což znalec rozporoval. Ministerstvo v rozhodnutí uvádí, že je-li znalec stíhán pro trestný čin, jehož se měl dopustit samotným výkonem znalecké činnosti, je ohrožení důvěry v řádný výkon znalecké činnosti již z jeho povahy zřejmé a nepochybné. Pozastavení znaleckého oprávnění je tedy v tomto konkrétním případě, dle ministerstva, na místě. K témuž závěru dospěl v obdobné věci Nejvyšší správní soud (pozn. jedná se o rozhodnutí proti insolvenční správce) v rozsudku ze dne 15. 8. 2019, [č.j. 3 As 277/2017-49](#), v němž uvedl, že „pokud je trestná činnost páchaná v souvislosti s výkonem určité profese, zákonitě to s sebou vždy nese existenci ohrožení důvěry v její další řádný výkon. Je tomu tak zejména proto, že souvislost a vzájemný vztah výkonu dané profese s pácháním trestné činnosti, jakožto

činnosti společensky vysoce nežádoucí, je v daném případě natolik zjevným a vzájemně si blízkým, že nelze ani uvažovat o tom, že by v důsledku jejího páchání nedocházelo k ohrožení důvěry v řádný výkon této profese...“ Nejvyšší správní soud ve stejném duchu konstatoval že „ v případě trestního stíhání pro trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem činnosti insolvenčního správce ministerstvo nemá povinnost (resp. možnost) zkoumat, zda tato trestná činnost ohrožuje důvěru v řádný výkon funkce insolvenčního správce – tuto podmínku, stanovenou v § 10 odst. 1 písm. a) ZIS, je nutno považovat za splněnou bez dalšího. Ministerstvo může posuzovat toliko intenzitu ohrožení důvěry v řádný výkon funkce v rámci správního uvážení o tom, zda rozhodne o pozastavení práva vykonávat činnost insolvenčního správce v konkrétním případě, či nikoli.“ Podle § 13 odst. 2 písm. a) ZnalZ může ministerstvo v odůvodněných případech pozastavit oprávnění vykonávat znaleckou činnost, pokud bylo zahájeno trestní stíhání znalce pro trestný čin, a to do doby pravomocného skončení trestního stíhání; ministerstvo při pozastavení zohlední zejména, zda se jedná o trestný čin spáchaný v souvislosti s výkonem znalecké činnosti a zda se jedná o trestný čin, který ohrožuje důvěru v řádný výkon znalecké činnosti. Z uvedené dikce právního ustanovení plyne, že ministerstvo je oprávněno pozastavit výkon znalecké činnosti znalci, pokud je s ním zahájeno trestní stíhání. Zahájení trestního stíhání (bez ohledu na skutek a jeho právní kvalifikace) zakládá znalci oznamovací povinnost. Správní orgán poté posoudí, zda je skutek takové povahy, že ohrožuje důvěru v řádný výkon znalecké činnosti, a podle toho jedná. Není na znalci, aby hodnotil povahu a závažnost skutku, který je mu kladen za vinu; oznamovací povinnost musí splnit vždy.

Znalec v řízení uplatnil celkem šest námitek:

Námítka 1: znalec namítá, že trestní stíhání je nezákonné a důkazy v něm odporují důkazní logice. Tvrdí, že znalecký posudek vyhotovil řádně a policejní orgán trestním stíháním pochybil. K tomu dodává, že se správní orgán nezabýval konkrétními důkazy z trestního řízení. K tomuto ministerstvo uvedlo, že mu nepřísluší hodnotit usnesení o zahájení trestního stíhání a zákonost postupu orgánů činných v trestním řízení. Ministerstvo je jako správní orgán postupem orgánů činných v trestním řízení vázán a jejich závěry nemůže přezkoumávat a odkazuje se na [§ 57 odst. 1 písm. c\) SŘ](#). Ministerstvo toliko vychází z usnesení o zahájení trestního řízení (a případně z obžaloby, jestliže trestní řízení postoupilo do fáze řízení před soudem) v rámci správního řízení posuzuje, zda popsany skutek, okolnosti tvrzené v odůvodnění a právní kvalifikace jednání obviněného znalce mohou porušit zákonem chráněný zájem (tj. ohrozit důvěru veřejnosti v řádný výkon znalecké činnosti a ve znaleckou profesi obecně). Námítka obviněného byla vyhodnocena jako irelevantní.

Námítka 2: znalec uvedl, že nesplněním oznamovací povinnosti nemohlo dojít k ohrožení důvěry v řádný výkon znalecké činnosti. Pozn. s touto námítkou se ministerstvo vypořádalo při hodnocení, zda bude znalci pozastaveno znalecké oprávnění, viz výše.

Námítka 3: znalec namítal, že není jasné, zda vůbec nastal předpoklad v § 24 ZnalZ, neboť dle obviněného není jasné, zda okolnosti trestního stíhání mohly vést k fakultativnímu pozastavení oprávnění vykonávat znaleckou činnost. K tomuto ministerstvo uvedlo, že oznamovací povinnost se vztahuje na zahájení trestního stíhání pro všechny trestné činy a dále konstatovalo, že není na znalci, aby provedl správní úvahu o tom, zda znalecké oprávnění bude, či nebude pozastaveno; tato úvaha přísluší výhradně ministerstvu.

Povinností znalce bylo oznámit skutečnosti, které k pozastavení znaleckého oprávnění mohou vést, což neučinil.

Námítka 4: znalec ve svém vyjádření rozsáhle popisuje okolnosti, které se vztahují k zadání znaleckého posudku a jeho zpracování. Protože se jedná se o skutečnosti, které nejsou relevantní pro řízení o přestupku, ministerstvo se jimi nezabývalo (pozn. předmětem řízení bylo jen zjištění, zda znalec porušil oznamovací povinnost).

Námítka 5: znalec má za to, že pokud oznamovací povinnost splnily orgány činné v trestním řízení, on již tuto povinnost neměl. K tomuto ministerstvo uvedlo, že skutečnost, že policejní orgán splnil oznamovací povinnost, nezbavuje obviněného odpovědnosti za přestupek. Ze skutečnosti, že zákon uložil oznamovací povinnost jak policejnímu orgánu, tak znalcům, lze dovozovat, že zákonodárce považoval za důležité, aby se správní orgán dozvěděl o trestním stíhání; nelze však z toho dovodit, že pokud oznamovací povinnost splní policejní orgán, znalcům tím oznamovací povinnost zaniká. Z hlediska odpovědnosti za přestupek je irelevantní, zda oznamovací povinnost splnil vůči ministerstvu jiný subjekt.

Námítka 6: znalec se domnívá, že sankce stanovená ve výši 65 000 Kč je nepřiměřená a nespravedlivá a navrhl trest ve formě napomenutí. Odvolává se na zásadu individualizace trestu a na zásadu přiměřenosti sankce. Závěrem vyjádření také připomíná, že se jedná o jeho první přestupek a poslední dobou zpracovával poměrně málo znaleckých posudků. K této námítce obviněného správní orgán přihlédl při stanovení výše pokuty (pozn. bude rozebráno dále v textu).

Pokuta a její odůvodnění: Znalci byla v nejdříve uložena pokuta 65 000Kč, která byla snížena na 32 000Kč. Jako k přitěžující okolnosti ministerstvo vyhodnotilo to, že přestupek byl spáchán ve vícečinném souběhu. Skutečnost, že znalec nebyl v minulosti trestán, nepovažuje ministerstvo v souladu se svou praxí za polehčující okolnost; naopak recidivu by považoval za okolnost přitěžující. Z daňového přiznání znalce pak ministerstvo zjistilo, že znalec za rok 2022 vykonává znaleckou činnost vedle činnosti závislé, tedy ji vykonává jako činnost vedlejší. Samostatnou výdělečnou činností si obviněný v roce 2022 vydělal 637 898 Kč. Ministerstvo má za to, že pokuta ve výši 32 000 Kč, která představuje přibližně 5 % ročního příjmů obviněného ze znalecké činnosti (za rok 2022) a zároveň 12,8 % zákonné sazby odpovídá individuálním poměrům pachatele a je způsobilá ve vztahu k němu splnit výchovnou i preventivní funkci. S ohledem na výši průměrné hrubé měsíční mzdy, která podle údajů Českého statistického úřadu v roce 2022 představovala částku 40 353 Kč, není uložena pokuta pro obviněného likvidační, neboť hrubé příjmy obviněného v roce 2022 byly 1 157 729 Kč, tedy nadprůměrné.

5. Neoznámení zahájení trestního stíhání – kauza 4.

Rozhodnutí č.j. [MSP-180/2022-OINS-SRZT/7](#) ze dne 18.července 2023

Výrok rozhodnutí: Znalec Ing. [jméno] [příjmení] je vinen tím, že jako znalec s oprávněním pro obory ekonomika, elektronika, elektrotechnika, kybernetika a strojírenství Ministerstvu spravedlnosti neoznámil, že s ním bylo usnesením Hlavního velitelství Vojenské policie zahájeno trestní stíhání pro podezření ze spáchání zvlášť závažného zločinu křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 odst.

1, odst. 3 ZnalZ tedy nesplnil povinnost stanovenou v § 24 ZnalZ oznámit Ministerstvu spravedlnosti skutečnost, která může vést k pozastavení znaleckého oprávnění, a to neprodleně, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost čímž spáchal přestupek podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ.

Vybraná skutková zjištění a obrana znalce: Ministerstvo obdrželo (pozn. datum bylo anonymizováno) od Hlavního velitelství Vojenské policie přípis, jehož součástí bylo i Usnesení vojenské policie o zahájení trestního stíhání znalce. Ministerstvo vydalo [pozn. datum anonymizováno] příkaz, kterým byl znalec uznán vinným ze spáchání přestupků podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ, kterých se dopustil jednáním uvedeným ve výroku (pozn. zde odkazujeme na rozhodnutí, neboť řízení bylo v části zastaveno a v tomto příspěvku za zaměřujeme jen na přestupek neoznámení zahájení trestního stíhání – jak je uvedeno výše ve výroku rozhodnutí) znalci byl uložen trest pokuty ve výši 105 000 Kč. Dne [pozn. datum bylo anonymizováno] byl ministerstvu doručen odpor znalce, kterým byl příkaz zrušen. Na výzvu znalec zaslal podrobnější vyjádření. Ministerstvo dále zjistilo, že Hlavní velitelství Vojenské policie zahájilo s obviněným celkem tři trestní stíhání, z nichž později dvě byla zrušena. Znalec ve svém vyjádření vyjádřil lítost nad svým jednáním. Dále uvedl, že s ohledem na skutečnost, že jeho stíhání bylo pro nezákonnost dvakrát zrušeno, je neadekvátní, aby byl přestupkově stíhán. Uloženou pokutu považuje za nepřiměřenou jeho majetkovým poměrům. Požádal o lhůtu 15 dní na doložení majetkových poměrů, avšak tyto nedoložil. Protože přestupkové řízení bylo v části zastaveno, zabývalo se ministerstvo námitkou obviněného pouze ve vztahu ke skutkům, ohledně kterých rozhodl o jeho vině. Trestní stíhání zahájené s obviněným dne [pozn. datum bylo anonymizováno] bylo později zrušeno pro nezákonnost, která spočívala v tom, že usnesení, kterým bylo trestní stíhání zahájeno, není dostatečně věcně odůvodněné. Mezi vydáním usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání a vydáním zrušujícího usnesení Nejvyššího státního zastupitelství uplynulo více než tři měsíce, kdy byl obviněný v prodlení. V této době měl oznamovací povinnost splnit, zároveň v této době nevěděl, zda a kdy bude jeho trestní stíhání zastaveno. Pozdější zrušení usnesení o zahájení trestního stíhání nemá vliv na jeho přestupkovou odpovědnost. Znalec neuvedl žádné skutečnosti, které by dokazovaly, že se jednání popsaného ve výroku I. tohoto rozhodnutí nedopustil, nebo že toto jednání není přestupkem. Obviněný jednáním popsaným ve výroku I. tohoto rozhodnutí porušil vůči ministerstvu oznamovací povinnost a naplnil formální znaky přestupku podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ. Jednání obviněného ohrozilo společenský zájem na řádném výkonu znalecké činnosti způsobem nikoliv bagatelním, zároveň nebyly zjištěny žádné okolnosti, které by škodlivost činu v daném případě vyloučily. Jednání obviněného tak naplnilo materiální i formální znaky přestupku ve smyslu § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky.

Pokuta a její odůvodnění: Znalci byl uložen úhrnný trest pokuty ve výši 35 000 Kč. Ustanovení § 39 odst. 2 ZnalZ neumožňuje za přestupky podle § 39 odst. 1 ZnalZ uložit jiný trest než pokutu. V souladu s tím se ministerstvo domnívá, že uložení jiného, mírnějšího druhu trestu by nebylo schopno zajistit též generálně preventivní účinek a dát ostatním dohlíženým subjektům najevo, že správní orgán trvá na řádném a včasném plnění oznamovací povinnosti. Ministerstvo dále odkazuje na usnesení rozšířeného senátu nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č. j. [1 As 9/2008-133](#), je zdůrazněna nutnost ukládat sankci ve výši, která bude mít citelný zásah do majetkové sféry pachatele. Výslovně je zde uvedeno: „(...) jak již připomněl předkládající senát, aby pokuta za jiný správní delikt naplnila svůj účel z hlediska individuální i generální prevence, musí být

citelným zásahem do majetkové sféry pachatele.“ Uložená pokuta 35 000 Kč se dle ministerstva nachází v dolní čtvrtině zákonné sazby, když představuje 14 % maximální zákonné sazby. Ve vztahu k hrubé průměrné měsíční mzdě, která byla v roce 2022 podle údajů Českého statistického úřadu 40 353 Kč, pak uložená pokuta 35 000 Kč představuje 87 % této mzdy. Správní orgán má za to, že takto vyměřený úhrnný trest odpovídá závažnosti spáchaných přestupků a je způsobilý ve vztahu k obviněnému naplnit výchovnou i preventivní funkci. Vzhledem k tomu, že uložená pokuta nedosahuje výše aktuální měsíční průměrné hrubé mzdy, nemůže být pro obviněného likvidační.

ODPOVĚDNA

Dotaz: Může se znalec v posudku odkázat na svou zkušenost, odborný názor či vlastní archiv?

Je možné se v ZP odkázat na vlastní zkušenosti nebo odborný názor založený na dlouholeté zkušenosti v oboru a znalectví či mohu odkázat na svůj archiv např. znaleckých posudků či realizovaných obchodů?

Odpověď

Dotaz se týká způsobu zpracování znaleckého posudku, který musí být zpracován s náležitou odbornou péčí a také musí být přezkoumatelný a srozumitelný. V následujícím textu představíme relevantní právní úpravu, komentářovou literaturu, judikaturu i rozhodovací činnost Ministerstva spravedlnosti, která se k dotazu vztahuje.

§ 1 odst. 3) ZnalZ: Znalec je povinen vykonávat znaleckou činnost pouze v oboru a odvětví a případně specializaci, pro které má oprávnění vykonávat znaleckou činnost, s odbornou péčí, nezávisle, nestranně a ve sjednané nebo stanovené době.

§ 42 Vyhlášky č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti: Znalecký posudek musí úplně a srozumitelně zachytit postup, kterým znalec zpracoval znalecký posudek, včetně použitých metod a odůvodnění jejich použití. Použitou metodou se rozumí též použitý postup.

DÖRFL, Luboš. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech: komentář. Beckovy komentáře. V Praze: C.H. Beck, 2021. ISBN: 978-80-7400-823-8. Str. 28 a násl.

Odborná péče: ZnalZ nově explicitně vyjadřuje povinnost znalce postupovat při provádění znaleckých úkonů s odbornou péčí. Pojem odborné péče je právní termín, jehož definice je zakotvena v § 5 ObčZ. Ten v odstavci 1 stanoví, že „(k)do se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo, že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.“ Jedná se o obecnou úpravu, kterou ve většině případů zpřesňuje lex specialis. Tím je, z pochopitelných důvodů, pro znalce ZnalZ. ZnalZ tedy obecně klade zvýšené požadavky na počínání osob, které vykazují znaky profesionálů v určitém oboru či takovou kvalitu navenek deklarují. Absence takového počínání potom může vést k právním následkům, vzniku odpovědnosti za způsobenou újmu. Stručně lze shrnout, že postup znalce při jeho činnosti má vycházet z jeho povinností stanovených ZnalZ, což v sobě zahrnuje i postup při vypracování znaleckého posudku a zpracování řešení zadaných odborných otázek postupem odpovídajícím obvyklým pravidlům vědy či oborovým pravidlům dle oboru, odvětví a specializace znalce, pro které je zapsán (de lege artis). Stručně lze shrnout, že postup znalce při jeho činnosti má vycházet z jeho povinností stanovených ZnalZ, což v sobě zahrnuje i postup při vypracování znaleckého posudku a zpracování řešení zadaných odborných otázek postupem odpovídajícím obvyklým pravidlům vědy či oborovým pravidlům dle oboru, odvětví a specializace znalce, pro které je zapsán (de lege artis).

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2010, [sp. zn. 28 Cdo 329/2010](#) bod 22: Znalecký posudek je jedním z důkazních prostředků (§ 125, § 127 o.s.ř.), který soud sice hodnotí jako každý jiný důkaz podle § 132 o.s.ř., od jiných se však liší tím, že odborné závěry v něm obsažené nepodléhají hodnocení soudem podle zásad § 132 o.s.ř. Soud hodnotí přesvědčivost posudku co do jeho úplnosti ve vztahu k zadání, logické odůvodnění jeho závěrů a soulad s ostatními provedenými důkazy. Hodnocení důkazu znaleckým posudkem tedy spočívá v posouzení, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat, dále zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení. Z uvedeného vyplývá, že důkaz znaleckým posudkem soud hodnotí jako každý jiný důkaz, nemůže však přezkoumávat věcnou správnost odborných závěrů (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2002, sp. zn. [25 Cdo 583/2001](#)). Soud proto při hodnocení znaleckého posudku musí zkoumat, zda provedený úkon byl učiněn

řádně, tj. zda znalec dodržel soudem uložené zadání (zodpověděl na otázky, resp. zadání soudu k předmětu znaleckého úkonu s určitě a srozumitelně vyloženým závěrem, který má oporu v podkladových materiálech, netrpí rozpory atd.). „Zjistí-li soud, že znalec nedostatečně splnil úkol, který soud vymezil ve svém opatření, případně jej nesplnil vůbec, podle okolností případu posoudí, zda znalce opatřením zaváže k doplnění tohoto neúplného (nedostatečného) posudku, a to i případně cestou realizace pořádkového opatření (uložením pořádkové pokuty dle § 53 odst. 1 o.s.ř.), nebo zda za účelem posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, ustanoví jiného znalce“ (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 7. 2009, sp. zn. [30 Cdo 3450/2007](#), publikovaný v Souboru civilních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu pod č. C 7652). „**Aby soud mohl znalecký posudek odpovědně hodnotit, nesmí se znalec omezit ve svém posudku na podání odborného závěru, nýbrž z jeho posudku musí mít soud možnost seznat, z kterých zjištění v posudku znalec vychází, jakou cestou k těmto zjištěním dospěl a na základě jakých úvah došel ke svému závěru**“⁴ (srov. Rc 47/55). Závěry znaleckého posudku přitom nelze bez dalšího přebírat, ale je třeba v případě potřeby je ověřovat i jinými důkazy, a to zejména tehdy, jestliže mohou být pochybnosti o správnosti závěrů znaleckého posudku. Tak je tomu např. tehdy, připouští-li znalecký posudek možnost zpřesnění jím uváděných údajů, avšak k tomuto zpřesnění znalec nepřikročí, nebo postupuje-li znalec ve znaleckém posudku podle určitého předpisu, ale v dílčím závěru se od něho bez bližšího zdůvodnění odchýlí (srov. Rc 33/95). Může také dojít k situaci, kdy jednotlivé dílčí závěry ve svém souhrnu si do určité míry odporují, nebo vycházejí ze zjištění, které neodpovídá znalcem popisovanému jevu, resp. souhrnu skutečností, k nimž měl znalec přihlížet.

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 9. 2020, č. j. 11 A 231/2018-53 bod 45: (...) Z logiky věci není možno dospět k závěru, že povinnost řádně vykonávat znaleckou činnost zahrnuje pouze požadavek na tom, aby posudek obsahoval veškeré formální náležitosti. Znalecká činnost je vysoce kvalifikovaná činnost, která má své postupy a náležitosti, proto je znalec kromě výsledné formální stránky posudku povinen posudek také řádně zpracovat, zvolit tedy správnou metodu, postup, obstarat potřebné podklady. **Znalec musí své postupy řádně a logicky odůvodnit a vysvětlit jaké metody při zpracování použil a proč to udělal. Právě odůvodnění, vysvětlení, uvedení rozhodných skutečností představují řádný výkon znalecké činnosti.**⁵ Posouzení těchto uvedených náležitostí souvisejících s řádným výkonem znalecké činnosti ale nevytváří závěr o věcné správnosti posudku. Konečný závěr, ke kterému znalec v posudku dospěje, může být věcně správný, jestliže není řádně vysvětleno použití metody zkoumání nebo pokud mu chybí jen některý z uvedených požadavků, pak je zce (pozn. překlep opraven na zde) místo pro závěr o vadách posudku a pro závěr o nesplnění podmínky řádného výkonu znalecké činnosti. Logický výklad tedy svědčí tomu, že pro závěr o „řádném“ výkonu znalecké činnosti, je třeba zabývat se i obsahem posudku (nikoli věcnou správností – viz dále). Vyplývá to i z výkladu jazykového, neboť slovo „řádně“ je nutno vnímat jako vyjádření požadavku dostatečného, pečlivého, srozumitelného výkonu znalecké činnosti.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2009, sp. zn. [22 Cdo 1810/2009](#): Znalecký posudek (§ 125, § 127 o. s. ř.) soud sice hodnotí jako každý jiný důkaz podle § 132 o. s. ř., odborné závěry v něm obsažené však hodnocení soudem podle § 132 o. s. ř. nepodléhají.

⁴ Pozn. zvýraznění doplněno.

⁵ Pozn. zvýraznění doplněno

Hodnocení důkazu znaleckým posudkem tedy spočívá v posouzení, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat, zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení. **Aby soud mohl znalecký posudek odpovědně hodnotit, nesmí se znalec omezit ve svém posudku na podání odborného závěru, nýbrž z jeho posudku musí mít soud možnost seznat, z kterých zjištění v posudku znalec vychází, jakou cestou k těmto zjištěním dospěl a na základě jakých úvah došel ke svému závěru**⁶ (k tomu srov. rozhodnutí č. 47 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, ročník 1955).

Příkaz Ministerstva spravedlnosti č. j. [MSP-69/2021-OINS-SRZT/3](#), ze dne 26. 1. 2023:

Bod 24: Přestupku podle § 39 a odst. 1 písm. b) ZnalZ se dopustí znalec, který poruší povinnost vykonávat znaleckou činnost řádně. Řádný výkon znalecké činnosti je blíže specifikován v § 42 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti (dále jen „ZnalV“). Podle tohoto ustanovení znalecký posudek „musí úplně a srozumitelně zachytit postup, kterým znalec zpracoval znalecký posudek, včetně použitých metod a odůvodnění jejich použití. Použitou metodou se rozumí též použitý postup“. Obsahové náležitosti, jakkoliv vyhláškou formulovány obecně a stručně, musí zaručovat přezkoumatelnost posudku. **Pokud nelze z posudku vyčíst, jakým způsobem znalec ke svým závěrům došel, vyvstávají odůvodněné pochybnosti o jejich správnosti a posudek nelze k jeho účelu použít. Proto je pro řádný výkon znalecké činnosti nezbytné, aby znalec dostatečně popsal zkoumaný jev, zdroje dat, z nichž čerpal, metodu, kterou postupoval, jakož i všechny podstatné úvahy, kterými se výběru metody řídil.**⁷

Příkaz Ministerstva spravedlnosti č. j. [MSP-133/2022-OINS-SRZT/1](#) ze dne 31. 3. 2023:

Bod 12: Má-li posudek dávat záruku, že závěry v něm uvedené jsou správné, musí znalec provést sérii kroků, kdy nejprve vybere zdroj dat, poté z vybraných zdrojů získá konkrétní data, případně si data sám vytvoří. V posudku musí uvést, jaká data sebral a/nebo vytvořil a tato data musí následně analyzovat a odborně posoudit. Získané výsledky musí interpretovat a teprve poté může vyslovit odborný závěr.

Bod 13: Výše uvedený postup pak musí v posudku zaznamenat, aby byl přezkoumatelný. Neboť přezkoumatelnost ve smyslu zpětné rekonstrukce myšlenkových pochodů znalce, jež vyústily ve vyslovení závěru, není možná bez toho, aby znalec v posudku zachytil všechny své kroky a úvahy. Proto ustanovení § 42 vyhlášky [číslo] stanoví, že znalecký posudek musí úplně a srozumitelně zachytit postup, kterým znalec zpracoval znalecký posudek, včetně použitých metod a odůvodnění jejich použití. Ačkoliv se tedy metody použité při zpracování posudku budou případ od případu lišit, a to zvláště s ohledem na obor a odvětví, v rámci kterého je posudek zpracován, znalec musí vždy postupovat

⁶ Pozn. zvýraznění doplněno

⁷ Pozn. zvýraznění doplněno

v krocích popsaných v § 52 vyhlášky č. 503/2020 Sb. a tyto kroky musí popsat způsobem uvedeným v § 41 téže vyhlášky, tedy mimo jiné i uvést výčet získaných dat a jejich analýzu.

Příkaz ministerstva spravedlnosti [č. j. MSP-206/2022-OINS-SRZT/4](#) ze dne 6. 4. 2023:

Výrok I: (...) znalec ustanovený opatřením Policie České republiky (...) k podání znaleckého posudku vypracoval znalecký posudek [číslo] ve kterém vyslovil závěr, že škoda vzniklá poškozením interiérových dveří je 4 910 Kč a škoda vzniklá odcizením věcí je 151 440 Kč, přitom v posudku neuvedl, z jakých dat při ocenění těchto věcí vycházel, z jakých zdrojů data sebral ani jak sebraná data analyzoval a interpretoval, takže z posudku nelze seznat, jak obviněný došel k závěrům, které v posudku vyslovil, a proto jím vypracovaný posudek trpí vadou neúplnosti a nepřezkoumatelnosti.

Bod 20: Obviněný v posudku [číslo] vyslovil znalecké závěry, aniž by uvedl, z jakých konkrétních zdrojů získal informace o cenách použitých k porovnání; vágní odkaz na vlastní archiv, vyjádření poškozeného či neurčitě internetové stránky nelze považovat za řádné určení zdroje dat, neboť se jedná o zdroje, které nelze nijak ověřit. Obviněný dále v posudku neuvedl, jaká data (tj. v tomto případě ceny) z použitých zdrojů získal a jak na jejich základě došel k cenám, které určil. Z posudku nelze zjistit, z jakých dat obviněný vycházel a nakolik (nebo zda vůbec) byly relevantní. Lze shrnout, že v posudku obviněného zcela absentuje nález a obviněný vyslovil závěr bez doloženého znaleckého zkoumání. Ve výsledku je posudek obviněného neúplný a nepřezkoumatelný.

Bod 21: Vypracování znaleckého posudku způsobem, kdy z posudku nelze seznat, z jakých zdrojů dat obviněný sebral použitá data, jaká konkrétní data z těchto zdrojů sebral a jak s nimi dále pracoval, považuje ministerstvo za porušení odborné péče při výkonu znalecké činnosti, kterým obviněný naplnil formální znaky přestupku podle § 39 odst. 1 písm. b) ZnalZ. Jednání obviněného ohrozilo společenský zájem na řádném výkonu znalecké činnosti způsobem nikoliv bagatelním, zároveň nebyly zjištěny žádné okolnosti, které by škodlivost činu v daném případě vyloučily. Jednání obviněného tak naplnilo materiální i formální znaky přestupku ve smyslu § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky.

Z výše uvedených relevantních pasáží plyne, že by si znalec za všech okolností měl položit otázku, zdali to, co uvede, je přezkoumatelné. Pokud ano, je to v pořádku a jím zpracováván znalecký posudek je vypracováván s náležitou odbornou péčí. Pokud však znalec dojde k závěru, že to, co uvedl, není možné přezkoumat, nelze tuto část do znaleckého posudku zařadit.

PRÁVNÍ VĚTY:

- I. **Projevem výkonu znalecké činnosti s náležitou odbornou péčí je povinnost znalce ve znaleckém posudku zaznamenat způsob, jakým znalec ke svým závěrům došel, tedy znalec je povinen dostatečně popsat zkoumaný jev, zdroje dat, z nichž čerpal, metodu, kterou postupoval, jakož i všechny podstatné úvahy, kterými se při výběru dat a metody řídil.**

- II. Znalec si musí být vědom toho, že jeho znalecký posudek budou dále využívat laici v jeho oboru, a tak se ve znaleckém posudku nemůže omezit na podání odborného závěru, nýbrž z posudku musí mít čtenář možnost seznat, z kterých zjištění v posudku znalec vychází, jakou cestou k těmto zjištěním dospěl a na základě jakých úvah došel ke svému závěru.
- III. Odkaz na archiv znalce v podobě jím vypracovaných znaleckých posudků či souboru znalcem vytvořených dat (databáze) nelze považovat za řádné určení zdroje dat, neboť se jedná o zdroje, které nelze nijak ověřit. Aby tyto zdroje byly při znaleckém zkoumání použitelné a aby byla zajištěna přezkoumatelnost znaleckého posudku v této části, musí znalec jím použitý zdroj dat (vlastní archiv či databázi) řádně označit a musí je vložit do příloh znaleckého posudku. Jen tento postup zajišťuje přezkoumatelnost znalcem použitých dat ve znaleckém posudku.

Napište nám
znalci@law.muni.cz

Z rozhodovací činnosti soudů – dnes zaměřeno na znalečné

Výhrady matrikového otce polemizující o přiměřenosti času stráveném při vyhotovování znaleckého posudku

Dnes přinášíme rozhodnutí, které se vztahuje k otázce časové dotace potřebné k vyhotovení znaleckého posudku v oboru zdravotnictví, odvětví genetika, specializace identifikace osob a určování příbuzenských vztahů analýzou DNA.

Za poskytnutí anonymizovaných soudních rozhodnutí, odvolání, vyjádření k odvolání a tzv. amicus curiae děkujeme paní znalkyni. Děkujeme též panu prof. Jiřímu Drábkovi, PhD.,⁸ který nám umožnil, abychom podstatné pasáže z amicus curiae i s uvedením jeho jména uvedli v Bulletinu pro znalecké právo a znalectví 4/2023.

Rekapitulace

- I. Znalkyně podala v červnu 2023 znalecký posudek ve věci vedené u okresního soudu v oboru zdravotnictví, odvětví genetika, specializace identifikace osob a určování příbuzenských vztahů analýzou DNA.
- II. Okresní soud přiznal odměnu a náhradu hotových výdajů ve znalkyni účtované výši. Své rozhodnutí soud odůvodnil tím, že po důkladném prostudování spisu a znaleckého posudku a po pečlivém zvážení rozhodl tak, že přiznal odměnu za vypracování znaleckého posudku ve znalkyni účtované výši, neboť přezkoumal podané vyúčtování jako celek a dospěl k závěru, že účtovaná odměna za jednotlivé úkony v souvislosti s vykázanou délkou těchto úkonů je opodstatněná. Konkrétně se jedná o částku 21 041 Kč v těchto položkách:

a) odměna znalce zahrnující:

- 2 hodiny předvolání k odběrům po 800 Kč;
- 1 hodina zajištění odběrů biologického materiálu po 850 Kč;
- 3 hodiny izolace DNA + spektrofotometrie po 800 Kč;
- 3 hodiny PCR-Investigator ESSplex SE QS po 1 000 Kč;
- 3 hodiny fragmentační analýza po 1 000 Kč;
- 2 hodiny odečet a zpracování výsledků po 800 Kč;
- 1 hodina statistické výpočty po 900 Kč;
- 2 hodiny vypracování posudku po 1 000 Kč;

b) náhrady hotových nákladů – práce laborantek, zahrnující:

- 3,5 hodiny odběr biologického materiálu, pomocné laborantské práce po 300 Kč;

c) náklady uhrazené společností (laboratoř) zahrnující:

⁸ Rozhovor s panem profesorem Drábkem si můžete přečíst v [Bulletinu pro znalecké právo a znalectví 3/2023](#).

- materiál, reagentie, režie, v celkové výši 4 641 Kč [izolační kit DNA, MagPurix Forensic (3x) po 381 Kč, PCR-Investigator ESSplex SE QS Kit (4x) po 3 597 Kč, SeqStudio Genetic, Analyzer po 444 Kč, Ostatní (tisk, poštovné) po 219 Kč.]

Soud prvního stupně rovněž zohlednil, že znalkyně má v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce o znalečném právo na úhradu 3 Kč za tisk strany formátu A4, tj. k částce 21 041 Kč přičetl částku 144 Kč za 4 výtisky znaleckého posudku v celkovém rozsahu 48 stran.

III. Proti usnesení o výše přiznaném znalečném podal účastník řízení (matrikový otec) prostřednictvím svého právního zástupce (advokáta) odvolání tohoto znění:

1. *„Znalkyně vypracovala znalecký posudek, za který účtovala na odměně znalce částku 15.350, - Kč a na hotových nákladech-práci laborantek 1.050, - Kč a náklady uhrazené firmě (název) 4.641, - Kč. Celkem znalečné ve výši 21.041, - Kč.*
2. *Jsme toho názoru, že odměna znalce není dostatečně odůvodněna, neboť není zřejmé, o jaké náklady uhrazené firmě (název) jde, dále je dle našeho názoru účtována odměna za jednotlivé úkony nepřiměřeně dlouhá a neopodstatněná. Za předvolání k odběrům účtuje znalkyně 2 hodiny, když jde o vzorové předvolání, takto ve stejné věci, kde je pouze přepsáno jméno a adresa, za další úkony je dle našeho názoru účtován **nepřiměřeně dlouhý a neopodstatněný čas.**“*

IV. Znalkyně na výzvu soudu podala vyjádření, které shrnujeme do těchto bodů:

A) Vyjádření k nedostatečné odůvodněnosti mnou účtované odměny – splnění zákonných podmínek pro dostatečnou odůvodněnost mnou účtované odměny

- Pokud znalec provede dle pokynů orgánu, který jej přibral do řízení, řádně a včas posudek, vzniká mu legitimní očekávání na odměnu určenou podle právních předpisů (srovnej usnesení Ústavního soudu ze dne 22. října 2003, [sp. zn. I. ÚS 360/03](#) a [Důvodovou zprávu k návrhu ZnalZ, str. 34](#)).
- Zejména je znalec povinen postupovat dle části třetí ZnalZ) a vyhlášky č. 504/2020 Sb., o znalečném, ve znění pozdějšího předpisu („VyhlZnalečné“).
- V podaném vyúčtování znalečného (likvidaci) splnila všechny své povinnosti, které na daný úkon klade profesní právní úprava, a to zejména v [§ 17 VyhlZnalečné](#).
- Znalkyně upozornila na to, že okresní soud provedl přezkum jí podaného vyúčtování,
- Znalkyně reaguje na odvolání advokáta, který napadá podané vyúčtování, které však důkladným přezkumem v podobě usnesení o přiznání znalečného v účtované výši aproboval soud, který výhrady advokáta v podaném vyúčtování neshledal. Advokát nijak nerozporuje

odůvodnění a závěry soudu v usnesení o přiznání znalečného, ale sděluje své úvahy a názory k podanému vyúčtování, které o nic neopírá ani neodkazuje na jiný právní či odborný názor.

- Znalce dále upozorňuje na to, že v rámci vyúčtování postupovala dle ZnalZ, který v [§ 31 odstavci 4](#) stanovuje dvě základní a neopomenutelná kritéria pro určení výše odměny, a to množství účelně vynaložené práce (hledisko kvantitativní) a stupeň odborné náročnosti vyžadované k provedení znaleckého úkonu (hledisko kvalitativní), což dále rozvíjí. Množství vynaložené práce je již tradičně udáváno jednotkou času (hodinami) a to v podobě odvedené práce, o tomto spor není, avšak ZnalZ blíže nespecifikuje pojem množství účelně vynaložené práce na řešení zadaného znaleckého úkonu, třebaže to je otázka, která nepochybně vyžaduje odborné znalosti a zkušenosti. Obdobně to platí pro posouzení úrovně odborné náročnosti úkonu (srovnej např. DÖRFL, Luboš. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2021. Beckovy komentáře. ISBN 978-80-7400-823-8. str. 279). Rozhodnutí o znalečném je svou povahou rozhodnutím správním a orgán veřejné moci se při jeho přijímání musí řídit zásadami správního řízení, neboť libovůle při výkonu veřejné moci z ústavního hlediska nepřípustná. Rozhodování státního orgánu o nárocích znalců je rozhodováním o nárocích mající svůj základ ve veřejném, tj. správním právu (srovnej usnesení Ústavního soudu ze dne 22. října 2003, sp. zn. I. ÚS 360/03). Tuto úvahu soud v daném případě učinil v podobě důkladného prostudování soudního spisu, znaleckého posudku a po pečlivém zvážení rozhodl tak, že znalce přiznal odměnu za vypracování znaleckého posudku v znalce účtované výši, neboť přezkoumal podané vyúčtování jako celek a dospěl k závěru, že účtovaná odměna za jednotlivé úkony v souvislosti s vykázanou délkou těchto úkonů je opodstatněná a není zde tedy důvod pro její krácení.

B) Odborná stránka výhrady

Odbornou stránku výhrady advokáta a odůvodnění časové dotace na vypracování předmětného znaleckého posudku byla (na základě dokumentů: Likvidace případu znalce, Usnesení o znalečném, Odvolání, Usnesení o odvolání) podložena tzv. amicus curiae od předsedy Československé společnosti pro forenzní genetiku, z.s., prof. Jiřího Drábka, Ph.D., jehož podstatné body zde uvádíme:

- Rozpis nákladů považuje prof. Drábek za dostatečně podrobný k odbornému posouzení, zda náklady odpovídají provedeným úkonům. Odvolání považuje za neopodstatněné v obou zpochybňovaných bodech.
- **K nákladům firmy:** ke stejnému výstupu – profilu DNA – lze dojít rozdílnými molekulárně genetickými metodami. Geneticko – znalecká činnost sestává z administrativy (komunikace s účastníky sporu,

soudem a MSp, vyhotovení posudku), udržování přístrojového vybavení a metod v potřebné kondici, odběru biologického vzorku, laboratorního vyšetření, analýzy výsledků a výpočtu věrohodnostního poměru. Na celosvětové úrovni se „mokrý“ laboratorní postup forenzně-genetického vyšetření ustálil na dvou skupinách metod. Buď se jedná o kroky izolace DNA, měření koncentrace DNA (spektrofotometricky, fluorimetricky nebo pomocí qPCR), mikrosatelitová PCR, elektroforéza nebo o kroky izolace DNA, měření koncentrace DNA (pomocí qPCR), příprava sekvenačních knihoven, sekvenování nové generace. Dílčí kroky dvou skupin metod se liší podle zvyklostí znalce a jeho laboratoře. Na trhu je několik (izolačních, typizačních, knihovenských, sekvenačních) souprav, které splňují forenzní požadavky. Navíc si každý znalec může vytvořit vlastní „soupravu“, pokud ji zvaliduje. Doporučení ČSSFG nebo International Society for Forensic Genetics nikdy nepřikazují, že by pro určitý úkon musela být použita určitá metoda. Vždy však musí být zachovány kvalitativní parametry výsledku. Finanční náklady na přístrojové a softwarové vybavení pro profilování DNA (centrifuga, automat pro izolaci DNA, laminární box, vortex, termocyklér, automatické pipety, spektrofotometr, fluorimetr, sekvencér, počítač, server, cloud, bioinformatický software, software pro výpočet věrohodnostního poměru) dosahují od 3 000 000 Kč do 20 000 000 Kč podle nejdražší položky – sekvencéru. Tradiční kapilární sekvencér je levnější než novější sekvencér pro masivně paralelní sekvenování. Vzhledem k objemu vyšetření paternit v ČR nelze očekávat, že by si znalec amortizoval byť to nejnutnější vybavení jen z vyúčtování za znalecký posudek. Proto znalci provádějí většinou znalectví jako vedlejší pracovní činnost a využívají přístroj, který si amortizují jiným typem vyšetření (většinou pro zdravotní účely). Faktorem určující cenu je i rychlost vyšetření. Vysokoobrátkové metody vyžadují větší počet analyzovaných vzorků na běh, aby se vůbec vyplatilo přístroj spustit. Likvidaci odpovídají tyto provedené práce: administrativní úkony, izolace DNA, měření kvality DNA na spektrofotometru, PCR s využitím typizační soupravy, kapilární elektroforéza, analýza výsledků, výpočet věrohodnostního poměru a sepsání znaleckého posudku. Všechny popsané kroky jsou nutné pro splnění úkolu, zadaného usnesením. V likvidaci znaleckého posudku účtovaná položka Izolační kit DNA, MagPurix Forensic (3x) odpovídá třem izolacím DNA pro trio matka-dítě-možný otec. Je zvykem provádět odběr biologického materiálu v duplikátu (pro případ selhání metody). Znalkyně druhou izolaci z každého vzorku neúčtuje. PCR-Investigator ESSplex SE QS Kit je jedna z typizačních souprav, používaných k profilování DNA. Při každé typizaci je nutné použít pozitivní a negativní kontrolu (při analýze 3 vzorků v jednotlivém

případu se musí analyzovat 5 vzorků). Znalkyně účtuje jen 4násobek nákladů na vzorek, což nejspíš odpovídá ekonomickému sdílení sekvenačního běhu s dalším případem. SeqStudio Genetic Analyzer je sekvenátor pro kapilární sekvenování (výše zmiňovaný levnější typ). Kromě počáteční investice se musí sekvenátor udržovat ve funkčním stavu pravidelným servisem, udržováním v běhu (aby nevyschly kapiláry) a externí kontrolou. Externí kontrolu je nejlépe provádět jako kontrolu celé metody v rámci okružních testů. Za tyto testy znalci nikdo nezaplátí; naopak, za účast musí platit on. Stejně tak si znalec musí komerční metodu (zde PCR-Investigator ESSplex SE QS Kit) na svém přístroji na své náklady verifikovat (vyšetřením desítek vzorků o různých parametrech). Pokud chce znalec metodu akreditovat dle mezinárodní normy ISO17025, bude platit za to, že ho z Českého institutu pro akreditaci přijdou auditovat. Účtovaná částka 444 Kč za použití přístroje je silně podhodnocená. 219 Kč za tisk posudku v několika kopiích, tisk předvolání k odběru a poštovné je určitě přiměřená částka. Dle zkušeností prof. Drábka v případě opakovaného předvolání částka 219 Kč nedosahuje vynaložených nákladů.

- **Vyjádření k namítanému nepřiměřeně dlouhému času pro přípravu předvolání a dalších úkonů:** Zákonodárci pro vyhlášku o znalečném volili přístup platby za odpracovaný čas, a ne platby za hotový úkon. Vzhledem k rozdílným použitým metodám a k rozdílné rychlosti práce znalců je pochopitelné, že se vynaložený čas na jednotlivé úkony bude lišit. Pokud izolují DNA manuální fenol-chloroformovou extrakcí, nad každým vzorkem stráví znalec čtyři hodiny. Pokud použije izolační automat, zabere mu čas ruční práce pro tři vzorky méně než hodinu a zbytek už odpracuje automat. Znalec však do automatu musí primárně investovat (500 000 Kč). Pokud pro administrativu spojenou se znalectvím využívá tabulky v MS Excel, zabere generování potřebných dokumentů desítky minut. Pokud má znalec LIMS a systém značení vzorků čárovým nebo QR kódem, čas se zkrátí na minuty (musí však investovat 2 000 000 Kč). Pokud by pro pozvání účastníku sporu k odběru mohl znalec využít datovou schránku, zabere mu předvolání 10 minut. Bohužel, účastníci sporu o určení otcovství většinou datovou schránkou nedisponují. Pokud znalec musí předvolání vytisknout, vystát řadu na poště, odeslat, podruhé vystát řadu na poště pro vrácení nedoručeného dopisu, protože adresát je na dané adrese neznámý nebo si doporučený dopis nevyzvedl, potřetí vystát řadu na poště kvůli opakovanému předvolání, ve kterém je již zmíněno, že příště bude soud požádán o součinnost při předvedení účastníku sporu k odběru, může zdánlivě jednoduchý úkon předvolání

zabrat 4 hodiny. Kvalifikovaný odhad prof. Drábka je, že celkový počet účtovaných hodin za určení otcovství v případě vyšetření tria matka-dítě-možný otec by se měl pohybovat mezi 15 a 20 hodinami a hotové náklady by měly být do 6000 Kč, což je u předmětné likvidace splněno. Po nastudování dodaných podkladů a na základě svých znalostí má pan profesor Drábek za to, že výše účtování odpovídá vynaloženým časovým a finančním nákladům a nijak nevybočuje z rozsahu cen, které lze za genetické vyšetření otcovství pomocí profilování DNA u tria matka-dítě-možný otec v současné době v ČR očekávat. Pokud možný otec není k vyšetření dostupný a místo něj se vyšetřují jeho pokrevně příbuzní, cena bude samozřejmě vyšší.

- V závěru svého vyjádření k odvolání znalkyně uvedla, že napadené usnesení o znalečném považuje za správné a respektující všechny zásady rozhodování o znalečném. Výhrady advokáta považuje za nerespektující právní povahu rozhodování o znalečném, což výše s odkazem na usnesení Ústavního soudu a komentářovou literaturu shrnula. Znalkyně dále uvedla, že při vyhotovení vyúčtování postupovala kvalitativně i kvantitativně správně a věří, že odvolací soud se ztotožní s rozhodnutím okresního soudu v dané věci a jeho usnesení jako správné potvrdí.

Přepis rozhodnutí Krajského soudu v Brně (anonymizováno)

č. j. 70 Co 136/2023-80

USNESENÍ

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Kateřiny Čuhelové, Ph.D., a soudců JUDr. Michala Ryšky a Mgr. et Mgr. Bc. Milana Boháčka, M.A., v právní věci nezletilého (kráceno):

o určování a popírání otcovství, o odměně znalce,

o odvolání matrikového otce proti usnesení Okresního soudu v Hodoníně ze dne 7. července 2023, č. j. 0 Nc 502/2023-62,

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Soud prvního stupně napadeným usnesením přiznal Mgr. (jméno a příjmení) znalkyni z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, specializace identifikace osob a určování

příbuzenských vztahů analýzou DNA, odměnu ve výši 21 185 Kč za vypracování znaleckého posudku č. 002/2023 ze dne 30. 6. 2023.

2. Proti tomuto usnesení podal matrikový otec odvolání. Uvedl, že podle jeho názoru není odměna znalkyně dostatečně odůvodněna, poněvadž není zřejmé, o jaké náklady uhrazené společností (název) jde. Jednotlivé úkony, za něž je účtována odměna, jsou nepřiměřeně dlouhé a neopodstatněné, konkrétně za předvolání k odběrům účtuje znalkyně dvě hodiny, jde však o vzorové předvolání, kde je pouze přepsáno jméno a adresa. Za další úkony je také účtován nepřiměřeně dlouhý a neopodstatněný čas.
3. Matka ani opatrovník nezletilého se k odvolání matrikového otce nevyjádřili.
4. Znalkyně k odvolání otce uvedla, že otec ve svém vyjádření nerozporuje odůvodnění a závěry soudu v napadeném usnesení, ale sděluje své úvahy a názory ke znalkyní podanému vyúčtování, které o nic neopírá ani neodkazuje na jiný právní či odborný názor. Znalkyně má za to, že soud prvního stupně postupoval správně, když přiznal odměnu za vypracování znaleckého posudku v jí účtované výši, poněvadž přezkoumal podané vyúčtování jako celek a dospěl k závěru, že účtovaná odměna za jednotlivé úkony v souvislosti s vykázanou délkou těchto úkonů je opodstatněná a není zde důvod pro její krácení. Dále znalkyně odkázala na vyjádření Československé společnosti pro forenzní genetiku, z.s., jejíž je členkou, sepsané prof. Mgr. Jiřím Drábkem, PhD. Ve vyjádření je uvedeno, že rozpis nákladů předložený znalkyní je dostatečně podrobný k odbornému posouzení, zda náklady odpovídají provedeným úkonům. Dále je zde odborně rozebrána otázka nákladů společnosti (název) a namítaného nepřiměřeně dlouhého času předvolání a dalších úkonů, přičemž ze závěrů vyjádření vyplývá, že předmětné námitky nelze považovat za opodstatněné. Výše vyúčtování odpovídá vynaloženým časovým a finančním nákladům a nijak nevybočuje z rozsahu cen, které lze za genetické vyšetření otcovství pomocí profilování DNA u tria matka-dítě-možný otec v současné době v ČR očekávat. Znalkyně závěrem shrnula, že napadené usnesení považuje za správné a respektující všechny zásady rozhodování o znalečném a uplatněné výhrady považuje za nerespektující právní povahu rozhodování o znalečném.
5. Krajský soud v Brně jako soud odvolací (§ 10 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno k tomu oprávněným subjektem (§ 201 o. s. ř.), směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je přípustné (§ 201, § 202 o. s. ř.), bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.), přezkoumal v souladu s § 212a odst. 6 o. s. ř. z důvodů, které se týkají toho, co soud prvního stupně řešil ve výroku usnesení, bez nařízení jednání [§ 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř.], a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
6. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že se návrhem na popření otcovství a prominutí zmeškání lhůty k popření otcovství doručeným soudu prvního stupně dne 22. 2. 2023 domáhal matrikový otec určení, že není otcem nezletilého. Usnesením ze dne 6. 6. 2023, č. j. 0 Nc 502/2023-43, soud prvního stupně ustanovil v dané věci podle § 127 odst. 1 o. s. ř. znalkyni z oboru zdravotnictví, odvětví genetika, specializace identifikace osob a určování příbuzenských vztahů analýzou DNA, Mgr. (jméno a příjmení) a to ke stanovení míry pravděpodobnosti otcovství matrikového otce

k nezletilému dítěti; toto usnesení bylo znalkyni doručeno dne 8. 6. 2023. Písemný znalecký posudek byl soudu prvního stupně doručen dne 3. 7. 2023, přičemž z jeho obsahu vyplývá, že biologické otcovství matrikového otce k nezletilému je možné označit za prakticky prokázané. Znalkyně následně předložila soudu vyúčtování znalečného v celkové výši 21 041 Kč. Vyúčtované znalečného se skládalo z:

a) odměny znalce, zahrnující:

- 2 hodiny předvolání k odběrům po 800 Kč;
- 1 hodina zajištění odběrů biologického materiálu po 850 Kč;
- 3 hodiny izolace DNA + spektrofotometrie po 800 Kč;
- 3 hodiny PCR-Investigator ESSplex SE QS po 1 000 Kč;
- 3 hodiny fragmentační analýza po 1 000 Kč;
- 2 hodiny odečet a zpracování výsledků po 800 Kč;
- 1 hodina statistické výpočty po 900 Kč;
- 2 hodiny vypracování posudku po 1 000 Kč;

b) náhrady hotových nákladů – práce laborantek, zahrnující:

- 3,5 hodiny odběr biologického materiálu, pomocné laborantské práce po 300 Kč

c) náklady uhrazené společností (název), zahrnující:

- materiál, reagenty, režie, v celkové výši 4 641 Kč [izolační kit DNA MagPurix Forensic (3x) po 381 Kč, PCR-Investigator ESSplex SE QS Kit (4x) po 3 597 Kč, SeqStudio Genetic Analyzer po 444 Kč, Ostatní (tisk, poštovné) po 219 Kč].

7. Soud prvního stupně rovněž zohlednil, že znalkyně má v souladu s přílohou č. 2 k vyhlášce o znalečném právo na úhradu 3 Kč za tisk strany formátu A4, tj. k částce 21 041 Kč přičetl částku 144 Kč za 4 výtisky znaleckého posudku v celkovém rozsahu 48 stran.
8. Podle § 30 zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, (dále jen „zákon o znalcích“) se znalečným se rozumí souhrnná částka odměny, náhrady hotových výdajů a náhrady za ztrátu času včetně času stráveného na cestě. Podle § 31 odst. 1 zákona o znalcích znalci náleží za výkon znalecké činnosti odměna. Výši a způsob určení odměny, rozsah snížení, odepření nebo zvýšení odměny a způsob vyúčtování odměny stanoví ministerstvo vyhláškou (§ 31 odst. 7 zákona o znalečném). Podle § 32 odst. 1 zákona o znalcích nebylo-li sjednáno jinak, má znalec právo na náhradu hotových výdajů, které účelně vynaložil k provedení úkonu, a na náhradu za ztrátu času včetně času stráveného na cestě v přímé souvislosti s úkonem. Výši a způsob určení náhrady hotových výdajů a náhrady za ztrátu času včetně času stráveného na cestě, a vyúčtování náhrad stanoví ministerstvo vyhláškou (§ 32 odst. 7 zákona o znalečném).
9. Podle § 2 odst. 1 vyhlášky č. 504/2020 Sb., o znalečném, (dále jen „vyhláška“) znalci náleží za každou hodinu práce účelně vynaložené na výkon znalecké činnosti odměna ve výši 800 až 1 000 Kč. Pokud je potřeba k výkonu znalecké činnosti týkající se určitého znaleckého posudku méně než jedné hodiny, znalci náleží odměna za celou

hodinu. Poslední započatá hodina se započte celá, s výjimkou případu, kdy znalec v této době pokračuje ve výkonu znalecké činnosti týkající se jiného znaleckého posudku (§ 2 odst. 2 vyhlášky). Podle § 4 odst. 1 vyhlášky se při určování výše časové odměny v rámci rozmezí sazby posuzuje odborná náročnost vyžadovaná k vykonání znalecké činnosti. Při posuzování odborné náročnosti vyžadované k vykonání znalecké činnosti se hodnotí zejména, povaha a rozsah znalecké činnosti, stupeň odborné kvalifikace potřebné k vykonání znalecké činnosti a zda znalecká činnost spočívala v přezkoumání znaleckého posudku jiného znalce (§ 4 odst. 2 vyhlášky). Podle § 11 odst. 1 vyhlášky znalci náleží náhrada hotových výdajů, zejména náhrada věcných nákladů, cestovních výdajů, odměny konzultanta, pokud zadavatel schválil přibrání konzultanta, nákladů spojených s přibráním pracovníků pro pomocné práce, které nejsou administrativními pracemi, soudních a jiných poplatků, poštovního, úhrady telekomunikačních služeb a nákladů na překlady, opisy a fotokopie. Pokud tato vyhláška nestanoví jinak, znalci náleží náhrada hotových výdajů ve výši doložené znalcem (§ 11 odst. 2 vyhlášky). Podle přílohy 2 vyhlášky, obsahující seznam hotových výdajů, za které znalci náleží paušální náhrada, a výše paušálních náhrad za hotové výdaje, činí podle bodu 1. výše náhrady za tisk strany formátu A4 3 Kč.

10. Odvolací soud neshledal výhrady matrikového otce ke znalkyní vyúčtované odměně za zpracování znaleckého posudku důvodnými, neboť časový rozsah zpracování znaleckého posudku odpovídá obdobným posudkům a není zjevně nepřiměřený znaleckým posudkům zpracovávaným v jiných v obdobných věcech. Stejně tak náklady uhrazené společností (název) byly znalkyní dostatečně rozepsány a zdůvodněny. Lze tudíž shrnout, že znalkyně zadaný úkol splnila, znalečné odpovídá právní úpravě obsažené v zákoně o znalečném a v prováděcí vyhlášce a odvolací soud neshledal ve výši přiznaného znalečného žádný exces či libovůli jak znalkyně, jež náklady na zpracování znaleckého posudku řádně a věrohodně vyčíslila, tak soudu prvního stupně, jenž napadeným usnesením znalečné znalkyni přiznal. Vzhledem ke shora uvedenému odvolací soud usnesení soudu prvního stupně podle § 219 o. s. ř. potvrdil.

11. O náhradě nákladů řízení odvolací soud nerozhodoval, neboť odvoláním napadené rozhodnutí soudu prvního stupně není rozhodnutím, jímž se řízení končí, a řízení nebylo již dříve skončeno.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné [§ 238 odst. 1 písm. f) o. s. ř.].

Brno 18. září 2023

JUDr. Kateřina Čuhelová, Ph.D., v. r.
předsedkyně senátu

Plánované akce se znaleckou tematikou

ExFoS 2024

Ústav soudního inženýrství Vysokého učení technického v Brně ve spolupráci s Asociací znalců a odhadců České republiky, z.s. a Evropskou společností pro výzkum a analýzu nehod – národní skupinou v ČR pořádá konferenci soudních znalců „Expert Forensic Science“ 25. – 26. ledna 2024 v Mikulově, hotelu Galant.

Můžete se těšit na tyto odborné sekce:

- 1) Metodika znalecké činnosti, oceňování movitého majetku
- 2) Analýza silničních nehod, strojírenství
- 3) Stavebnictví, oceňování nemovitostí
- 4) Obecná problematika znalecké činnosti

Veškeré informace naleznete na tomto odkazu:

http://symma.cz/exfos/down/exfos_2024_program.pdf.

Znalectví na Právnické fakultě Masarykovy univerzity

V současné době Centrum dalšího vzdělávání připravuje:

- **Refresh kurz pro znalce** – tipy a návody pro znalce a novinky ve znaleckém a procesním právu (březen 2024)
- **ZnalKon 2024** – Kongres pro soudní znalce, tentokrát v Telči – „save the date“ 23. – 24. května 2024

Během ledna zveřejníme podrobné informace, sledujte <https://kurzy.law.muni.cz/content/cs/>.

Bulletin je jednou z aktivit projektu MUNI 3.2.1 (č. NPO_MUNI_MSMT-16606/2022), který je zaměřený na celoživotní vzdělávání zručných v právních dovednostech a vytvoření platformy pro komunikaci a sdílení poznatků.

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**NÁRODNÍ
PLÁN
OBNOVY**

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY